

บทที่ 4

ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน

หลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็คือการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารปกครอง แต่เนื่องจากมีจำนวนประชาชนมากเกินไปที่จะให้เข้าไปปกครองร่วมกันได้โดยตรงจึงต้องกระทำผ่านตัวแทนทำให้เกิดระบบการมอบอำนาจให้กับตัวแทนเพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดในการรวมกลุ่มของคนที่มีแนวคิด อุดมการณ์และผลประโยชน์เหมือนกัน โดยมีรูปแบบการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมืองซึ่งในแต่ละประเทศรวมทั้งประเทศไทยก็มีพรรคการเมืองหลายพรรคที่จัดตั้งขึ้นมา จากกลุ่มที่มีอุดมการณ์เดียวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เป็นพรรคที่มีภาระหน้าที่ในการเป็นตัวแทนขงประชาชนที่ได้มอบหมายให้ทำหน้าที่แทนในทางนิติบัญญัติเพื่อการตรากฎหมายที่จะคุ้มครองและรักษาสิทธิประโยชน์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของพรรคและตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย แนวทางในการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นจะพบว่าในแทบจะทุกประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญต่อพรรคการเมืองที่ทำหน้าที่แทนผู้ใช้แรงงานของประเทศนั้น ๆ แต่สำหรับประเทศไทยนั้นกลับไม่พบว่ามีพรรคแรงงานเกิดขึ้นทั้ง ๆ ที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีจำนวนมากถึงร้อยละ 80 ของประชากรทั้งประเทศ ทั้งนี้อาจจะมีเหตุที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการไม่ให้มีการจัดตั้งพรรคแรงงานให้เป็นพรรคการเมือง ซึ่งการวิจัยนี้เห็นว่าในบริบทของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้นหากจะให้เป็นการปกครองที่มีความสมบูรณ์เทียบเท่าอารยประเทศอื่นแล้วก็สมควรที่จะให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองเกิดขึ้น ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งประสงค์ที่จะหาคำตอบที่เป็นแนวทางในการจัดตั้งพรรคแรงงานเพื่อนำไปพัฒนาในรูปแบบการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคแรงงานของไทย การวิจัยจึงกำหนดประเด็นการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ทางการเมืองและการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานไปสู่ระบบพรรคการเมือง และผลกระทบ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นมีการแบ่งแยกอำนาจเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และ ฝ่ายตุลาการ โดยที่ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจทั้ง 3 อำนาจนี้แต่ด้วยเหตุที่การจะใช้อำนาจโดยตรงนั้นไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากจำนวนของประชากรทั้งประเทศมีมากจึงจำเป็นต้องมีการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ในการใช้อำนาจทั้ง 3 อำนาจนี้แทน สำหรับประเทศไทย การใช้อำนาจการปกครองประเทศตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้เพียง 2 อำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร ส่วนอำนาจตุลาการ นั้นเป็นอำนาจโดยตรงของฝ่ายตุลาการ ดังนั้นการใช้อำนาจทั้ง 2 อำนาจนี้ประชาชนใช้โดยผ่านการเลือกผู้แทนที่มีเป้าหมายที่จะให้ผู้แทนที่เลือกนั้นทำหน้าที่แทนในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ และความเป็นธรรมโดยกลไกของการปกครองประเทศ เช่น การเป็นทำหน้าที่นิติบัญญัติ หรือทำหน้าที่บริหารที่เป็นรัฐบาล จากแนวทางนี้เองที่ส่งผลให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพื่อให้ประชาชนที่มีเป้าหมายในการให้เป็นตัวแทนที่จะเป็นปากเสียงต่าง ๆ แทนตนนั้นได้เลือกให้ทำหน้าที่แทน การรวมกลุ่มกันเช่นนี้จึงเป็นการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นคณะ และเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองจึงเรียกว่า “พรรคการเมือง” จะพบว่าในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้นมีพรรคการเมืองเกิดขึ้นหลายพรรค ในแต่ละพรรคจะแสดงให้เห็นถึงสิทธิประโยชน์ที่พรรคได้กำหนดเอาไว้หรือเป็นเป้าหมายหรือเป็นวัตถุประสงค์ในทางการเมืองที่พรรคนั้น ๆ ได้กำหนดไว้ เช่น พรรคสังคมนิยม พรรคอนุรักษนิยม พรรคเสรีนิยมพรรคสหภาพประชาธิปไตยพรรคเสรีประชาธิปไตย เป็นต้น และแต่ละพรรคก็จะใช้อุดมการณ์พรรคและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ กำหนดเป็นนโยบายในการหาเสียงเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เลือกให้เป็นตัวแทนที่เรียกว่าผู้แทนราษฎรหมายถึงผู้แทนของประชาชน

ในบรรดาพรรคการเมืองนั้นมีพรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นพรรคที่มีเป้าหมายและอุดมการณ์ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของทุกประเทศทั่วโลกนั่นก็คือพรรคแรงงาน (Labour Political Party) ที่เป็นระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน สำหรับประเทศไทยนั้นพบว่ายังไม่มีพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานทั้ง ๆ ที่มีพรรคอื่น ๆ อีกมากมายทั้งที่เป็นพรรคใหญ่และดั้งเดิม พรรคขนาดกลาง และพรรคขนาดเล็ก รวมแล้วมีถึง 104 พรรค (รายชื่อพรรคการเมืองในประเทศไทย, ออนไลน์, 2563) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยแล้ว

พบว่าประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2563 เป็นเวลา 88 ปี แต่พัฒนาการการเมืองการปกครองก็ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่ามีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่สมบูรณ์ได้ (พิณผกา งามสม, 2563, หน้า 11-13) สาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะมาจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไม่มีโอกาสที่แท้จริงในการเลือกผู้แทนของตนในการคุ้มครองและรักษาสิทธิประโยชน์โดยตรงนั่นก็คือพรรคแรงงานซึ่งแตกต่างไปจากประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอื่นที่แทบทุกประเทศมีพรรคแรงงานที่เป็นระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานซึ่งเป็นพรรคทางเลือกสำหรับผู้ใช้แรงงานที่จะให้ทำหน้าที่ซึ่งแทนกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

การวิจัยนี้มีแนวคิดว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้นมิใช่ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งก็คือการให้โอกาสแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกผู้แทนของตนได้ตามที่ต้องการแต่สำหรับประเทศไทยกลับไม่พบว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานหากต้องการที่จะเลือกผู้แทนที่มีอุดมการณ์และความเข้าใจในด้านแรงงานโดยตรงซึ่งน่าจะเป็นเพราะประเทศไทยไม่มีพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเนื่องปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด ดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงาน

กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศกลับพบว่าปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการที่กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของประเทศไทยมีลักษณะและรูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในนามของกลุ่มนั้น เป็นผลมาจากเหตุปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญ 6 ประการดังต่อไปนี้

1) ทางด้านการเมืองการปกครองที่ทำให้ช่วงเวลาของพัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่มีบทบาททางการเมืองขาดความต่อเนื่อง แม้ว่าประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยการปฏิวัติ แต่การปฏิวัติก็มิได้เกิดจากคนชั้นล่างที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศและการปฏิวัติก็มีลักษณะไม่รุนแรงเกิดขึ้นเฉพาะในพระนครที่เป็นการเปลี่ยนถ่ายอำนาจการปกครองจากกษัตริย์มาสู่คณะบุคคลที่เรียกว่าคณะราษฎร ซึ่งแม้ว่าต่อมาประเทศไทยจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศแต่ก็มีการปฏิวัติล้มล้างรัฐธรรมนูญโดยเผด็จการทหารอย่างต่อเนื่อง (ตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 หัวข้อรูปแบบพรรคการเมือง) ซึ่งแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะมีบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองเสรีภาพการรวมกลุ่มของประชาชน แต่การรวมกลุ่มของประชาชนโดยเฉพาะการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเดิมเป็นรูปแบบของสมาคมต่อมา มี

กฎหมายให้แปรสภาพเป็นสหภาพแรงงานแต่ก็มักจะถูกแทรกแซงจากรัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลทหารเนื่องจากเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีการเคลื่อนไหวต่อต้านเผด็จการทหารร่วมกับนักศึกษาในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 ที่ผ่านมา

ปัญหาการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงเมื่อปรากฏว่าประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ ในขณะที่หลักการเมืองการปกครองของไทยเป็นเสรีประชาธิปไตยซึ่งมีปรัชญาการปกครองที่ตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง โดยที่ลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นให้ความสำคัญอย่างมากต่อผู้ใช้แรงงานซึ่งย่อมเป็นปรากฏการณ์การเมืองที่เป็นปฏิปักษ์กับการเมืองการปกครองของไทย โดยเฉพาะในยุคสมัยของการรัฐประหารโดยกำลังทหารที่มองว่าผู้ใช้แรงงานฐานรากของประชาชนเมื่อเกิดการรวมตัวกันขึ้นจะเป็นคอมมิวนิสต์ซึ่งย่อมเป็นภัยต่อความมั่นคง การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่เคยเป็นพรรคแรงงานได้กลับถูกปราบปราม และถูกยุบพรรคการเมืองที่มีกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ให้การสนับสนุน พร้อมกับการออกกฎหมายมาเพื่อวางกรอบจำกัดการรวมกลุ่มและการเคลื่อนไหวกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบันจึงเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาและการดำเนินงานของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของไทยที่ไม่อาจพัฒนาการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคแรงงานอย่างในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้ เนื่องจากพรรคการเมืองที่มีกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานสนับสนุนถูกคำสั่งยุบพรรคทุกครั้ง และกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อโค่นล้มเผด็จการทหารก็ถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง และมักจะถูกตั้งข้อหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ที่นำไปสู่การปราบปรามอย่างรุนแรงตลอดมา ซึ่งในความเป็นจริงแล้วนั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนไปเป็นสังคมนิยมหมดแล้ว แม้แต่ประเทศจีนและประเทศรัสเซียที่เคยเป็นต้นแบบของคอมมิวนิสต์ ปัจจุบันนี้ประเทศจีนได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปเป็นระบอบประชาธิปไตยสังคมนิยมแบบจีน และประเทศรัสเซียได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปเป็นระบอบประชาธิปไตย แต่รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของความมั่นคงเป็นสำคัญจึงมีมุมมองว่าโดยนัยตามการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์นั้นกลุ่มผู้ใช้แรงงานจะมีความสำคัญที่สุดของประเทศและเป็นกำลังสำคัญย่อมมีแนวคิดว่าเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อมโยงกับระบบการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ระบอบสังคมนิยม ทำให้รัฐบาลเกิดความหวาดกลัวเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศจึงมีแนวคิดว่าจะต้องหาทางสกัดกั้นการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน ในขณะเดียวกันเมื่อประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้วและในลักษณะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจะต้องเป็นการให้สิทธิในการรวมกลุ่มกับประชาชนทุกคน แม้ว่าในระยะแรกจะยอมให้มีการ

รวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคแรงงานแต่เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นภายในประเทศระหว่างระบอบประชาธิปไตยกับระบอบคอมมิวนิสต์ ทำให้รัฐบาลเกรงว่าประเทศไทยจะถูกครอบงำโดยระบอบคอมมิวนิสต์ จึงต้องหาทางขัดขวางเพื่อไม่ให้มีการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานได้จึงเป็นเหตุทำให้การรวมกลุ่มของคนทำงานในรูปสหภาพแรงงานที่ขาดความต่อเนื่องและกลายเป็นความหวาดระแวงของผู้ใช้แรงงานในการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมืองซึ่งผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเห็นว่าการเมืองภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของไทยนับแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมามีการเมืองในลักษณะเผด็จการที่ถูกแทรกแซงและครอบงำจากกองทัพตลอดมา อาทิ ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ขบวนการแรงงานมีบทบาททางการเมืองอย่างมากแต่สุดท้ายก็ถูกทำลายลงด้วยการใช้อำนาจรัฐ โดยคณะรัฐประหารทุกครั้งส่งผลให้ขบวนการแรงงานที่มาจากรวมกลุ่มของคนทำงานมีความอ่อนแอลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการแยกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจกับแรงงานภาคเอกชนออกโดยผลของกฎหมาย และการล่มสลายของพรรคคอมมิวนิสต์ส่งผลให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อขบวนการแรงงานที่ไม่เชื่อเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองอีกต่อไป เมื่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานถูกแบ่งแยกและขาดอุดมการณ์ร่วมกันในการต่อสู้เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มหรือเข้าไปดึงเอาอำนาจของรัฐมาใช้เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

นอกจากนั้น ประชากรสัมภรณ์ซึ่งเป็นผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกส่วนใหญ่ยังเห็นว่า การที่คนไทยยังคงยึดมั่นในวัฒนธรรมแบบอุปถัมภ์ที่มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้ นั้น ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่มีอุปนิสัยเชื่อและคล้อยตามผู้นำหรือเจ้านายโดยจะไม่คิดวิเคราะห์หรือตัดสินใจด้วยข้อมูลและเหตุผลเชิงประจักษ์แบบวิทยาศาสตร์ จึงเชื่อและถูกชักจูงง่าย อีกทั้งไม่ต่อสู้กับความไม่ชอบธรรมที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพทางด้านแรงงาน ประกอบกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมทำให้ผู้ใช้แรงงานต่างมุ่งที่จะแสวงหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายสิ่งฟุ่มเฟือยที่เป็นค่านิยมของคนปัจจุบัน ทำให้เกิดเป็นหนี้เป็นสินต้องทำงานล่วงเวลาจนไม่มีเวลาที่จะคิดหรือทำเรื่องอื่นนอกจากเรื่องตัวเองและไม่เห็นความสำคัญองเสรีภาพของการรวมกลุ่มคนทำงานเพื่อจัดตั้งเป็นสหภาพและสหพันธ์แรงงาน

2) ด้านกฎหมายในการรับรองคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้แรงงาน ในประเทศไทยนั้นแม้ว่าจะมีกฎหมายรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของคนทำงาน แต่กฎหมายกลับกำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพมาก ตลอดจนให้อำนาจรัฐที่จะเข้าไปแทรกแซงตั้งแต่การจัดตั้ง การดำเนินงาน จนถึงการยุบเลิก ถึงแม้ว่าการรวมกลุ่มกันเป็นสหภาพจะมีกฎหมายรับรองการรวมกลุ่มก็ตาม แต่การจะจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองได้นั้นก็จะต้องมีกฎหมายที่กำหนดให้การรับรองสิทธิและเสรีภาพในการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองอีกที ซึ่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองของ

ประเทศไทยได้มีการรับรองสิทธิและเสรีภาพในการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองไว้ครั้งแรกในปีพ.ศ. 2498 และได้ถูกยกเลิกไปเพราะเหตุการณ์รัฐประหารส่งผลให้มีการตรากฎหมายและบังคับใช้กฎหมายในเชิงของการควบคุมการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานมากกว่าการส่งเสริมให้เข้มแข็ง จากประวัติศาสตร์ที่ประเทศไทยมีกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองมากถึง 7 ฉบับแต่ทุกครั้งที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีความเข้มแข็งหรือมีการเคลื่อนไหวก็มักต่อต้านโดยการทำรัฐประหารทำให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกทำลายลงไปด้วยไม่ว่าจะเป็นการแยกกลุ่มผู้ใช้แรงงานรัฐวิสาหกิจออกจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคเอกชน และการจำกัดการจัดตั้งสหภาพก็ให้มีในกิจการแต่ละแห่งได้เพียงหนึ่งเดียว การกำหนดบทบาทให้รัฐเป็นศูนย์กลางแทรกแซงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง การตรากฎหมายประกันสังคมเพื่อให้รัฐเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดในการจัดสวัสดิการแก่คนทำงาน และการจำกัดเสรีภาพการรวมกลุ่มของคนทำงานภาครัฐที่เป็นข้าราชการ ซึ่งสิทธิและเสรีภาพนี้คือรากฐานแห่งสิทธิ ในขณะที่ต่างประเทศจะให้ความสำคัญในการที่จะจัดตั้งพรรคการเมืองรวมทั้งพรรคแรงงาน โดยมองว่าเป็นสิทธิที่พึงจะได้รับในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีกฎหมายกำหนดสิทธิไว้ในระดับระหว่างประเทศก็คือปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 อนุสัญญาฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ค.ศ. 1948 อนุสัญญาฉบับที่ 98 ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วม ค.ศ. 1949 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 แต่รัฐบาลกลับเพิกเฉยไม่ให้สัตยาบันรับรอง สิ่งเหล่านี้ทำให้การรวมกลุ่มเป็นสหภาพและสหพันธ์คนทำงานของประเทศไทยอ่อนแอ และไม่มีพัฒนาการที่จะเข้าไปมีบทบาทหรือส่วนร่วมทางการเมือง

ประเด็นที่เป็นปัญหาดังกล่าวมานั้นเมื่อนำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า นับตั้งแต่ขบวนการแรงงานถูกสลายไปในปี พ.ศ. 2519 กฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ออกมาโดยเฉพาะในเรื่องเสรีภาพการรวมกลุ่มของคนทำงานมีข้อจำกัดในทางด้านการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ซึ่งเป็นอนุสัญญาหลักที่ถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานสำหรับแรงงานที่ละเมิดไม่ได้และจนถึงปัจจุบันประเทศไทยก็ยังมีได้มีการลงนามให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ ส่งผลให้แนวทางปฏิบัติด้านการคุ้มครองและส่งเสริมเสรีภาพการรวมกลุ่มของคนทำงานไม่สอดคล้องหลักการสากล

3) ด้านความรู้ ที่จะต้องให้ความรู้และการสร้างความตระหนักในความรับรู้ด้านเสรีภาพการรวมกลุ่มของคนทำงานในทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยหากพิจารณาย้อนกลับไปแล้วพบเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การยึดมั่นในอุดมการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความแตกต่างจากประเทศพัฒนาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมเสรีภาพ

ในการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมกลุ่มต่าง ๆ แม้ว่าจะมีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่มีความหลากหลายแต่กลุ่มผลประโยชน์ที่สามารถเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงกลับมีเพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น เนื่องจากการเมืองช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เกิดจากทหารและผู้มีหัวก้าวหน้าที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศในนามกลุ่มที่เรียกว่า “คณะราษฎร” เท่านั้น และหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองการเมืองไทยก็ถูกครอบงำโดยระบบเผด็จการทหารที่คุ้นเคยกับการปกครองในระบบศักดินาที่ประชาชนต้องยอมต่อผู้มีอำนาจ ฉะนั้นแม้ว่าจะมีรวมกลุ่มเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมเกิดขึ้นในภายหลัง แต่กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมใดมีอุดมการณ์หรือแนวคิดที่ต่างจากผู้มีอำนาจรัฐแล้วก็จะไม่ได้รับการส่งเสริมและปราบปรามจนอ่อนแอ ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมด้านแรงงานของไทยก็ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่กล่าวมาเช่นกัน โดยแนวคิดที่ผู้นำประเทศในระบอบเผด็จการมีต่อกลุ่มสหภาพแรงงานจะมองว่าเป็นกลุ่มที่เป็นภัยต่อความมั่นคง เนื่องจากเป็นพวกที่มีแนวคิดเชิงสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ และสร้างกระบวนการการเรียนรู้ให้สังคมมีมุมมองในเชิงลบต่อกลุ่มสหภาพแรงงานที่รัฐจะต้องเข้าไปควบคุมการดำเนินงานในทุกขั้นตอน ส่งผลให้การเรียนรู้และความตระหนักในความรู้ด้านเสรีภาพการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานของไทยเบาบางลงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ที่จะสร้างความตระหนักในความรู้ด้านเสรีภาพการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานไทยที่ไม่มีการบรรจุไว้ในระบบการศึกษาไทย ทั้ง ๆ ที่ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนจะต้องเข้าสู่ระบบการจ้างงานไม่ว่าจะมีนายจ้างเป็นรัฐหรือเอกชนก็ตาม คนทำงานเกือบทั้งหมดจึงไม่เข้าใจถึงเหตุผล ความจำเป็น และบทบาทที่แท้จริงของสหภาพแรงงาน โดยส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าสหภาพแรงงานมีบทบาทเฉพาะการเจรจาต่อรองเรื่องค่าจ้างและดูแลเรื่องสภาพการจ้างเท่านั้น ซึ่งบทบาททั้งหมดส่วนใหญ่ก็จะถูกดำเนินงานโดยรัฐอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นการกำหนดค่าจ้างโดยคณะกรรมการค่าจ้าง และสวัสดิการโดยคณะกรรมการการประกันสังคม แต่ก็ไม่ได้มองว่าสหภาพแรงงานเป็นตัวเชื่อมที่ทำให้ผู้ใช้แรงงานและนายจ้างต้องทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่จึงไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน

4) ด้านวัฒนธรรมการรวมกลุ่มที่เชื่อในระบบอุปถัมภ์ ในการรวมกลุ่มของประเทศไทยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นผู้ใช้แรงงานจะอยู่ในสถานะไพร่และทาสที่อยู่ในสังกัดมูลนายในระบบศักดินา การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานจึงมีเฉพาะชาวต่างชาติที่เดินทางมาประกอบอาชีพในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นชาวจีนหรือชาวตะวันตกในรูปกลุ่มหรือสมาคมทางการค้าและการประกอบอาชีพ ภายหลังเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 แม้ผู้ใช้แรงงานจะพ้นจากสถานะไพร่มาตั้งแต่นั้นในสมัยรัชกาลที่ 5 (ลิขิต ชีรวะกิน, 2542, หน้า 102) และมีการ

ประกอบอาชีพเป็นพนักงานในภาครัฐและภาคเอกชน แต่ก็มี การแบ่งแยกคนทำงานระหว่างภาครัฐ และเอกชน การรวมกลุ่มคนทำงานจึงมีเฉพาะภาครัฐวิสาหกิจกับภาคเอกชนเท่านั้น ซึ่งแม้ว่ากลุ่ม ผู้ใช้แรงงานที่มีการรวมกลุ่มเป็นสมาคมและสหภาพคนทำงานจะมีความพยายามที่จะพัฒนากลุ่ม ไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในรูปแบบพรรคการเมืองแบบประเทศพัฒนาหรือเข้าไปมีบทบาท เคลื่อนไหวเรียกร้องทางการเมืองอย่างประเทศพัฒนา แต่ก็ยังคงมีปัญหาจากผู้นำทางการเมืองมอง ว่าการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองจะล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงมีการใช้อำนาจรัฐควบคุมและแทรกแซงการดำเนินงานของ กลุ่มผู้ใช้แรงงานตลอดมา เพื่อตัดขาดมิให้มีพลังทางออกมาแสดงบทบาททางการเมืองในนามของ กลุ่มจนถึงปัจจุบัน การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานจึงมักเกิดจากสหภาพแรงงานที่เรียกร้องสิทธิ ประโยชน์จากภาครัฐกิจเอกชนเท่านั้น

จากเหตุปัจจัยและสภาพการณ์ที่กล่าวมาว่าวัฒนธรรมการรวมกลุ่มของคนทำงานเพื่อ จัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานของประเทศไทยมีความแตกต่างจากกรณีประเทศพัฒนา กลุ่มผลประโยชน์ ทางด้านแรงงานของไทยในปัจจุบันจึงเปรียบเสมือนกลุ่มสัญลักษณ์ที่มีจากการที่ประเทศไทยเข้า เป็นภาคีขององค์การแรงงานระหว่างประเทศเท่านั้น เพราะกลุ่มผู้ใช้แรงงานตามกฎหมายไม่มีพลัง ทั้งในเชิงของการต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมกลุ่มอื่น หรือพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ ทางการเมืองเพื่อแสดงออกทางการเมืองในนามของกลุ่ม ซึ่งความสภาพความอ่อนแอของกลุ่ม แรงงานไทยเช่นนี้สอดคล้องกับการสัมพันธเชิงลึกซึ่งมีความคิดเห็นในทางเดียวกันว่าในการการ รวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเป็นการทำเพื่อความอยู่รอดเท่านั้นเพราะคิดว่าสหภาพแรงงานสามารถ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ได้เช่นการยื่นข้อเรียกร้องเรื่องค่าจ้าง สวัสดิการต่างๆ อันเป็นข้อจำกัด ทางด้านเศรษฐกิจที่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมสูง กลุ่มผู้ใช้แรงงานไม่ได้มองไกลไปถึงการเข้าไปมี บทบาททางการเมืองที่จะเป็นพลังที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมทางการเมืองจะมองแค่ภาพเล็กไม่มอง ภาพรวมที่เป็นภาพใหญ่ มีการปลุกฝังให้มองภาพของสหภาพแรงงานเป็นลบจึงไม่ยอมเข้าร่วม มากนักเพราะไม่ยอมเป็นคนไม่ดีหรือเป็นปฏิปักษ์กับนายจ้าง

นอกจากนั้น ประชากรสัมพันธยังเห็นว่า การมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่ไม่ให้ สหภาพแรงงานมีความเข้มแข็งและไม่ได้ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางรัฐสภา รัฐมักจะไม่เข้าไป แทรกแซงจนเกิดความแตกแยกในสหภาพแรงงานอยู่บ่อยครั้ง ประกอบกับแนวความคิดอุดมการณ์ ที่แตกต่างกันทำให้ต่างคนต่างคิดต่างคนต่างทำไม่ได้มีความเชื่อมโยงกันมีความแตกแยกออกเป็น กลุ่มๆ ไม่สามารถรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้

5) ด้านสังคมที่ควรส่งเสริมให้เกิดความเป็นเอกภาพและมีส่วนร่วม โดยให้การ สนับสนุนพรรคการเมืองในนามของกลุ่มผู้ใช้แรงงานสำหรับบทบาทการให้การสนับสนุนพรรค

การเมืองในนามของกลุ่มผู้ใช้แรงงานของประเทศไทยนั้นเคยมีในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2519 แต่หลังปี พ.ศ. 2519 จนถึงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานอ่อนแอลงเรื่อย ๆ และผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพและสหพันธ์แรงงาน กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานจึงไม่มีบทบาททางการเมืองเพื่อให้การสนับสนุนพรรคการเมืองในนามของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ชัดเจนนอกจากนั้นพรรคการเมืองที่มีอยู่ในระบบรัฐสภาที่ได้รับการเลือกตั้งก็ไม่มีพรรคใดให้ความสำคัญกับกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่เป็นสหภาพและสหพันธ์ผู้ใช้แรงงาน เห็นได้จากนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงทางการเมืองกับผู้ใช้แรงงานจะมุ่งเน้นที่การใช้อำนาจรัฐที่ได้มาทางการเมืองเพิ่มค่าแรงหรือสวัสดิการให้แก่คนทำงานที่มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลมากกว่ากลุ่ม เพราะกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่มีอยู่ในระบบทุกภาคส่วนที่ส่วนใหญ่อยู่แบบต่างคนต่างอยู่ไม่มีการดำเนินการใด ๆ เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์กลุ่มร่วมกัน มีเฉพาะการรวมกันเสนอข้อเรียกร้องทางด้านแรงงานต่อรัฐบาลในแรงงานเท่านั้น ส่วนข้อเรียกร้องที่อื่นจะได้รับการปฏิบัติหรือไม่พบว่ามีการดำเนินการติดตามเรียกร้องให้รัฐบาลยอมรับนำไปปฏิบัติแต่อย่างใด จึงกล่าวได้ว่าบทบาทการให้การสนับสนุนพรรคการเมืองในนามของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในปัจจุบันของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทีกล่าวมาเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าประชากรสัมภาษณ์ ทั้งหมดมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่าการเมืองการปกครองของไทยมักจะมีการทำรัฐประหารอย่างต่อเนื่องไม่มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยทำให้ไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มแรงงาน และการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันก็ไม่ตอบสนองต่อสภาพแห่งสิทธิและเสรีภาพทางด้านแรงงาน หรือเปิดช่องให้มีความสำคัญต่อกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมด้านแรงงานเข้าไปมีบทบาททางการเมืองทั้งในเชิงของการกำหนดนโยบายและกฎหมายทางด้านแรงงานต่อสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อคนทำงานของไทยในอนาคต เช่น การพัฒนาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันอาจจะทำให้คนทำงานในประเทศไทยสูญเสียโอกาสในการทำงานและตกงาน เป็นต้น

6) ด้านเศรษฐกิจจากเหตุปัจจัยสถานการณ์ที่เป็นวิกฤตการณ์ทางด้านเศรษฐกิจที่ผ่านมา เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาจึงต้องพึ่งพาแหล่งเงิน ทุนจากต่างประเทศในช่วงเวลาที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจก็ย่อมส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่มีระบบการจ้างงานทำให้เกิดการเลิกจ้างงานจนถึงการย้ายไปลงทุนในประเทศอื่นทำให้สภาพการจ้างงานหายไปและทำให้สภาพในกิจการหายไปด้วย ในลักษณะของสภาพแรงงานในภาคเอกชนจะมีการจัดตั้งที่ไม่ค่อยมีความเสถียรและความเข้มแข็งจะผันแปรไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก หรือในบางองค์กร

ที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ก็ไม่ได้มีสภาพแรงงานเสมอไปบางแห่งมีคนงานมากแต่ก็ไม่ได้มีสภาพแรงงาน แม้ว่าจะมีกฎหมายรับรองคุ้มครองแรงงานภาคเอกชนแต่สภาพแรงงานก็ไม่ได้มีความเข้มแข็งพอที่จะดำเนินบทบาทในรูปของสหภาพที่จะปกป้องดูแลสิทธิประโยชน์ของกลุ่มแรงงาน ในความไม่เข้มแข็งของสหภาพแรงงานอาจจะเป็นสาเหตุมาจากการที่กิจการ ไม่ได้มีการดำเนินการต่อเนื่องมีการยุบเลิกไป หรือมีการควบรวมกิจการเป็นเหตุทำให้เกิดความไม่มีเสถียรภาพเพราะสหภาพแรงงานไทยมักจะผูกติดกับกิจการนั้น ๆ เช่นกรณีที่อุตสาหกรรมสิ่งทอล่มสลายไปและทำให้สหภาพสิ่งทอต้องล่มสลายตามไปด้วย ทั้ง ๆ ที่ในช่วงเวลาที่สหภาพแรงงานมีความเข้มแข็งกลุ่มที่มีความเข้มแข็งที่สุดคือกลุ่มสิ่งทอ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองร่วมกับรัฐวิสาหกิจ จากวิกฤตเศรษฐกิจที่ทำให้ธุรกิจสิ่งทอและสหภาพแรงงานสิ่งทอล่มสลายไปทำให้การทำงานแบบเครือข่ายหรือการระดมคนไม่เกิดขึ้นอีกเลยเพราะรัฐบาลจะไม่ยินยอมให้ความช่วยเหลือใด ๆ กับกลุ่มผู้ใช้แรงงานเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นี้ ไม่ได้รับประกันค่าแรงขั้นต่ำที่เท่ากันทั่วประเทศแต่กำหนดให้เป็นไปตามความเหมาะสมในการดำรงชีพ ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิในการตีความสร้างความเป็นธรรมต่อผู้ใช้แรงงาน (iLaw, ออนไลน์) ซึ่งจะมีความแตกต่างกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่ก่อตั้งขึ้นและดำเนินการโดยไม่ได้มองที่ผลกำไรขาดทุนเพราะเป็นกิจการของรัฐ ในการยุบเลิกกิจการของรัฐวิสาหกิจเกิดขึ้นน้อยมาก จึงทำให้สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจมีการดำเนินงานที่มีความต่อเนื่องยาวนานจึงทำให้มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพมากแต่ก็ต้องถูกจำกัดบทบาทตามข้อจำกัดของกฎหมายจนทำให้ไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองได้ต่อไป

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งทั้งหมดเห็นไปในทางเดียวกันว่าในการกำเนิดของแรงงานไทย คือตอนที่เกิดมีแรงงานรับจ้างครั้งแรกในต้นรัตนโกสินทร์คนไทยไม่พร้อมที่จะเป็นลูกจ้างเพราะถูกพันธนาการอยู่กับการเกณฑ์แรงงาน ถึงแม้ว่าเราจะถูกยกเลิกการเกณฑ์แรงงานไปแล้วก็ตามพอเข้าสู่ระบบทุนนิยมที่เป็นรากฐานอุตสาหกรรมทำให้ผู้ใช้แรงงาน (เกษตรกร) จากชนบทไหลเข้ามาทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมในเมืองเพื่อความอยู่รอดในแนวความคิดของผู้ใช้แรงงานจึงมีแนวคิดแบบเฉพาะหน้า ไม่ได้มองไปถึงสิ่งที่เป็นอนาคต ทุ่มเตการทำงานอย่างเต็มกำลังทำงานล่วงเวลาเพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถูกครอบงำจากระบบทุนมาโดยตลอดทำให้ผู้ใช้แรงงานมองไม่เห็นถึงความสำคัญของสหภาพจะมองแค่เศรษฐกิจการเงินของตนเอง ผู้ใช้แรงงานมักจะหวังพึ่งพินายทุนยอมตกเป็นเบี้ยล่างอยู่เสมอทั้ง ๆ ที่ผู้ใช้แรงงานเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไม่ใช่อยู่ที่ตัวของนายทุน

ที่ผ่านมาผู้ใช้แรงงานมักจะยอมให้นายทุนครอบงำ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ยังยึดติดกับความคิดในอดีตที่ยังฝังรากลึกแบบการอุปถัมภ์ค้ำชูให้ความช่วยเหลือตอบแทนบุญคุณกัน จะไม่กล้าทำตัวเป็นปฏิปักษ์กับนายทุน ทั้งกฎหมายเองก็จำกัดสิทธิในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานให้รวมตัวกันได้ยากขึ้น กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ก็ไม่ได้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 สิทธิในการรวมกลุ่มมีเพียงแรงงานที่อยู่ภายในโรงงานหรือในบริษัท (House Union) เท่านั้นขาดความเชื่อมโยงกันและการแยกรัฐวิสาหกิจกับเอกชนออกจากกันทำให้ไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะเรียกร้องปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานสถานประกอบการขนาดเล็กถ้าเลิกจ้างหรือปิดตัวลงคนงานเหล่านั้นก็จะถูกลอยแพการที่กฎหมายไม่คุ้มครองสิทธิที่ชัดเจนและไม่สามารถจัดตั้งสหภาพได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดทำให้คนงานต้องไปฟ้องร้องซึ่งใช้เวลานานคนเหล่านี้ต้องทำมาหากิน ไม่มีเวลาที่ต้องยอมรับชะตากรรมไปในที่สุดประเทศไทยไม่ใช่ประเทศอุตสาหกรรมจำนวนผู้ใช้แรงงานที่อยู่ในระบบที่เข้าร่วมตัวกันจัดตั้งเป็นสหภาพนั้นก็ยังมีอยู่ไม่มากเพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดว่าผู้ใช้แรงงานทุกคนจะต้องเป็นสมาชิกของสหภาพจึงทำให้ผู้ใช้แรงงานไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสหภาพแรงงานเท่าใดนัก

นอกจากนั้น ประชากรสัมภพยังเห็นว่า ระบบการเมืองของไทยที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้แรงงานได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองอย่างจริงจังมักจะเกิดการเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ประกอบกับสังคมในปัจจุบันลักษณะของการจ้างงานได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเกิดแรงงานอิสระมากขึ้นทำให้เกิดการกระจายของแรงงานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจทำให้การรวมกลุ่มเป็นไปได้ยากขึ้น

ทั้ง 6 ปัจจัยข้อมชี้ให้เห็นได้ว่าเป็นปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อการเข้าสู่กระบวนการระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานจากการแทรกแซงของรัฐบาลที่มีมุมมองการดำเนินนโยบายทางการเมืองและกฎหมายต่อกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่มีการรวมกลุ่มและพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในการขุบเลิกสหภาพแรงงาน การขุบพรรคการเมืองที่มีรากฐานก่อตั้งขึ้นมาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน การปราบปรามและดำเนินคดีกับผู้นำแรงงานและกลุ่มแรงงานที่มีการแสดงออกทางการเมืองต่อรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองและการออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่มีผลในทางจำกัดสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่ม ตลอดจนความล่าช้าและการละเลยเพิกเฉยไม่ลงนามความตกลงระหว่างประเทศทางด้านแรงงาน สถานการณ์ทั้งหลายเหล่านี้ทำให้การพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานขาดความต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความเข้าใจและทัศนคติเชิงลบของคนในสังคมต่อการรวมกลุ่มหรือเข้าร่วมกับกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน ที่มองกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเป็นกลุ่มที่มีอุดมการณ์ทางสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ที่เป็นภัยต่อการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในรากฐานแห่งสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่ม ตลอดจนการดำเนินงานของกลุ่มภายใต้หลักประชาธิปไตยของคนในสังคมมีน้อยซึ่งเป็นผลมาจากสาเหตุข้อแรก ผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศจึงไม่ให้ความสำคัญและเรียกร้องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทางด้านแรงงาน เพราะมองการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทางด้านแรงงานงานเพียงผิวเผินแค่เรื่องสวัสดิการการทำงาน และการรักษาพยาบาลเท่านั้น จากการจำแนกแยกกลุ่มผู้ใช้แรงงานของประเทศออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างในสถานประกอบการของเอกชน และผู้ใช้แรงงานนอกระบบ (วิชาชีพอิสระและแรงงานภาคเกษตร) ซึ่งแต่ละกลุ่มการใช้สิทธิเสรีภาพจะมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการรวมกลุ่มและดำเนินการเป็นการเฉพาะแยกขาดจากกัน ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีความเชื่อมโยงกัน และนำมาซึ่งความรู้และความเข้าใจด้านสิทธิเสรีภาพทางด้านแรงงานที่คาดเคลื่อนหลายประการ ในภาคส่วนข้าราชการที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหภาพและสหพันธ์ผู้ใช้แรงงานตามกฎหมาย และการไม่มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทางด้านแรงงานของแรงงานนอกระบบ เป็นต้นที่กล่าวมานี้ย่อมส่งผลกระทบต่อกรรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานและการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของประเทศไทยไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาททางการเมือง กลับเป็นตัวสกัดกั้นการรวมกลุ่มและการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของไปให้เข้าไปมีบทบาททางการเมืองเพื่อปกป้องดูแลรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ

จาก 6 ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดต่อการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน ซึ่งหากพิจารณาถึงพัฒนาการการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานในภาพรวมจะพบว่าการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานไทยในรูปของสหภาพและสหพันธ์แรงงานมีลักษณะที่อ่อนแอไม่เข้มแข็งอย่างที่ควรจะเป็น และการดำเนินการระหว่างสหภาพขาดเอกภาพในการดำเนินงานยังสามารถแตกออกมาได้เป็น 13 สาเหตุที่มาแห่งปัญหาและข้อจำกัดดังนี้ (บุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์, ออนไลน์, 2561)

(1) การที่ผู้นำรัฐบาลและรัฐบาลส่วนใหญ่มาจากการรัฐประหารมีมุมมองและทัศนคติเชิงลบต่อการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน โดยมองว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงและมีแนวคิดเชิงสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ จนนำไปสู่การปราบปรามอย่างหนักทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานหลบหนีกระจัดกระจายกันออกไป (สฤณี อาชวานันทกุล, ออนไลน์, 2562)

(2) การยุบพรรคการเมืองที่มีกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ให้การสนับสนุน เพราะไม่ต้องการให้มีพรรคการเมืองที่ให้การสนับสนุนหรือพรรคการเมืองที่มีฐานมวลชนเป็นกลุ่มผู้ใช้

แรงงานเป็นผู้สนับสนุน จึงทำการตัดทอนอำนาจเสียเพื่อไม่ให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถรวมตัวกันจนเกิดความเข้มแข็ง (กฤติกร วงศ์สว่างพานิช, ออนไลน์, 2563)

(3) การที่กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ฉบับแรก (พ.ศ. 2518) กำหนดเสรีภาพการรวมกลุ่มในลักษณะที่จำกัดเฉพาะผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างหรือที่เรียกว่าผู้ใช้แรงงานในระบบเท่านั้น เพื่อให้สหภาพแรงงานไม่สามารถขยายตัวไปเป็นเครือข่ายได้ ทำให้สหภาพแรงงานมีขนาดเล็กลงไปเรื่อยๆ ไม่มีความเชื่อมโยงต่อกันมองแค่ผลประโยชน์ภายในโรงงานเท่านั้น (นักสื่อสารแรงงาน, ออนไลน์, 2561)

(4) ปัญหาความขัดแย้งและแตกแยกในระดับของผู้นำกลุ่มแรงงานในสภาองค์กรลูกจ้างในปีพ.ศ. 2525-2533 เกิดจากการแทรกแซงของคนที่มีอำนาจโดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความแตกแยกของกลุ่มแรงงาน (นภาพร อติวานิชยพงศ์, 2561 หน้า 41-42) ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมีการลดค่าเงินบาทถึง 2 ครั้ง มีการนำเครื่องจักรเข้ามาแทนที่แรงงานคนทำให้คนตกงานจำนวนมาก (สถาบันพระปกเกล้า, ออนไลน์, 2562)

(5) กลุ่มสหภาพแรงงานอิสระ 7 กลุ่มในสายเสรีนิยมได้ยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2533 เกิดจากการแตกแยกกันในด้านความคิด ขาดความเป็นเอกภาพ บทบาทในการเคลื่อนไหวทางการเมืองน้อยลงจนนำหมดบทบาททางการเมืองไป (นภาพร อติวานิชยพงศ์, 2561, หน้า 41)

(6) การประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยประกันสังคมในปี พ.ศ. 2533 ทำให้ผู้ใช้แรงงานภาคเอกชนไม่ให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานเพราะผู้ใช้แรงงานได้รับการประกันคุ้มครองจากประกันสังคมอย่างครอบคลุมจนไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานอีกต่อไป (สมบูรณ์ ทรัพย์สาร, ออนไลน์, 2563)

(7) การแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 เพื่อแยกกลุ่มแรงงานรัฐวิสาหกิจออกจากกลุ่มแรงงานภาคเอกชน ส่งผลให้สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจต้องถูกยกเลิกไปทั้งหมด ทำให้ไม่เกิดการรวมกลุ่มขนาดใหญ่ที่เป็นเครือข่ายเพื่อเป็นการควบคุมอำนาจการต่อรองของสหภาพแรงงานภาคเอกชน 2 เครือข่ายแรงงาน เสนอกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ต้องฉบับเดียว (Wasana Lamdee, ออนไลน์, 2562)

(8) ปัญหาวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจการลดค่าเงินบาท วิกฤตต้มยำกุ้งมีการลอยตัวค่าเงินบาท วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ ปัญหาน้ำท่วมใหญ่ มีผลทำให้โรงงานปิดตัวเกิดการปลดออก เลิกจ้างงาน มีการฉวยโอกาสขนานใหญ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทอที่เป็นกำลังหลักของกลุ่มผู้ใช้แรงงานมีฐานอยู่ในกรุงเทพฯที่ต้องปิดตัวลงในครั้งวิกฤตต้มยำกุ้งทำให้กลุ่มแรงงานถูกตัดขาดออกจากความสัมพันธ์ และรูปแบบการจ้างงานเปลี่ยนไปมีแรงงานนอกระบบมากขึ้น คนงานในระบบ

น้อยลง ซึ่งเห็นได้ว่าบทบาทของสหภาพแรงงานไทยจะผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมเสมอ (กระทรวงการคลัง, ออนไลน์, 2561)

(9) การหายตัวไปของนายทง โพธิ์อ่าน ประธานสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทยและแกนนำเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลเผด็จการทหารจึงทำให้ขาดหัวเรือใหญ่จนนำไปสู่การล่มสลายของขบวนการแรงงาน กลุ่มแรงงานที่เคลื่อนไหวต่างมีความหวาดกลัวรับรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของชีวิตของตนเองจากการเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลเผด็จการทหาร (คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2557, หน้า291)

(10) การที่กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (พ.ศ. 2543) กำหนดให้รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งมีและจัดตั้งสหภาพได้เพียง 1 แห่ง ซึ่งในอดีตองค์กรรัฐวิสาหกิจ 1 องค์กรสามารถมีสหภาพกี่แห่งก็ได้บางรัฐวิสาหกิจมีสหภาพถึง 23 แห่ง (ศักดินา ฉัตรกุล ณ อยุธยา, 2552, หน้า 76, 81-82)

(11) การเปิดกว้างให้มีการเคลื่อนไหวแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้มากขึ้น ส่งผลให้จำนวนแรงงานคนไทยในสถานประกอบการต่าง ๆ มีสัดส่วนที่ลดลงทำให้บทบาทของแรงงานไทยเปลี่ยนไปซึ่งมีผลให้ฐานจำนวนสมาชิกของสหภาพแรงงานลดน้อยลงตามไปด้วย (พรทิพย์ ยันตะพันธ์, ออนไลน์, 2562)

(12) การถูกรอปรำโดยรัฐบาล และกลุ่มผู้นำของแรงงานในช่วงเหตุการณ์รุนแรงเกี่ยวกับสี่เสือ เป็นการแย่งฐานมวลชนกันระหว่างรัฐกับฝ่ายตรงกันข้าม ในเหตุการณ์พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ และกปปส. ที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศพังยับเยิน ในการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดของสหภาพแรงงานนั้นมักจะขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองของรัฐและกลุ่มผู้นำที่เคลื่อนไหวในการเข้ามาแทรกแซงและครอบงำเพื่อให้เป็นฐานเสียงให้กับฝ่ายตน (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, ออนไลน์, 2561)

(13) เกิดความแตกแยกทางด้านความคิดเกี่ยวกับการเมืองอย่างรุนแรงของกลุ่มแรงงานที่แบ่งเป็น 2 ฝ่าย ในปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบันซึ่งถือว่าเป็นยุคที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรงอันเป็นผลพวงมาจากเหตุการณ์รัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 ที่ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐประหารคสช.เกิดการแบ่งแยกทางกลุ่มผู้ใช้แรงงานอย่างชัดเจนมีการเลือกฝ่ายที่เป็นการขึ้นนำของแกนนำในแต่ละสหภาพ รวมถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งในสังคมไทยจะมีความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ในลักษณะแนวตั้ง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างแกนนำกับสมาชิกในกลุ่ม แต่สมาชิกภายในกลุ่มจะไม่ได้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันเลย จึงเป็นการง่ายที่จะถูกชักจูงโดยกลุ่มแกนนำ (Sara Bad, ออนไลน์, 2562)

ปัญหาทั้ง 13 ประการนี้ส่งผลให้เกิดความอ่อนแอของสภาพแรงงานของไทยจนไม่สามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่จะเป็นตัวแทนของผู้ใช้แรงงานต่อไปได้

1.2 ความแตกต่างของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทั่วไปกับกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

ลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมนั้นจะมีความหลากหลายตามแนวคิดทฤษฎีในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะอำนาจในการปกครองเป็นของประชาชนและกันไปเพื่อประชาชนอย่างแท้จริงตามหลักปรัชญาอุดมรัฐของเพลโต (Plato) การให้สิทธิเสรีภาพกับปัจเจกชนในการรวมกลุ่มเป็นสิทธิอันชอบธรรมขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่มีเป้าหมายเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีประชาธิปไตยเมื่อสังคมขยายใหญ่ขึ้นเกินกว่าที่ประชาชนทุกคนจะเข้าร่วมกันบริหารปกครองประเทศจึงทำให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาเพื่อเสนอตัวเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนทำให้เกิดระบบการมอบอำนาจให้กับตัวแทนเพื่อเข้าไปทำหน้าที่แทนตนตามทฤษฎีรัฐสภา เป็นการรวมกลุ่มของปัจเจกชนที่มีลักษณะที่มีอุดมการณ์ทางความคิดที่ตรงกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจนมีผู้นำที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำองค์กรในแต่ละกลุ่มผลประโยชน์เพื่อเป็นแกนนำในการบริหารองค์กรของกลุ่ม มีการจัดโครงสร้างขององค์กรที่เป็นระบบ มีสมาชิก มีทรัพยากร มีฐานสนับสนุนจากมวลชน มีการทำประชาสัมพันธ์ การสร้างเครือข่ายสร้างความสัมพันธ์บทบาทของผู้นำที่เป็นผู้นำองค์กรจะทำหน้าที่ผลักดันข้อเรียกร้องต่าง ๆ ของกลุ่มเข้าไปสู่ระบบการเมืองรวมถึงเข้าไปมีอิทธิพลต่อการบริหารปกครองประเทศหรือจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งในลักษณะของผู้นำกลุ่มกับผู้ที่ เป็นสมาชิกจะมีความสัมพันธ์กันแบบให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในลักษณะพึ่งพากันตามทฤษฎีชนชั้นนำและทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ ในแนวคิดของนักทฤษฎีที่มีความคิดที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับยุคสมัยของแต่ละประเทศ

แต่ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปจะเป็นอย่างไรก็ตาม นักทฤษฎีคาร์ล เจ. ฟรีดริช (Carl J. Friedrich) เฮอร์แมน ไฟเนอร์ (Herman Finer) ออสติน แรนนี และวินมอร์ เคนดอลล์ (Austin Ranney and Winmore Kendall) รอย ซี. มาคริดิส (Roy C. Macridis) เคย์ ลอว์สัน (Kay Lawson) วิลเลียม กู๊ดแมน (William Goodman) ซิกมันด์ นิวแมน (Sigmund Neuman) แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) และเอ็ดมันด์ เบอร์ก (Edmund Burke) ต่างก็เห็นพ้องกันว่าแต่ละกลุ่มผลประโยชน์ต่างก็มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์และรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับว่าในแต่ละกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมต้องการผลประโยชน์ในด้านใดบ้างอาจจะเป็นในเชิงธุรกิจ ในแง่ของเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการศึกษา เพื่อศาสนา เพื่อข้าราชการ เพื่อทหาร เพื่อผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น แต่ละกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้มีจุดร่วมที่เหมือนกันคือมีความสนใจในกิจกรรมของกลุ่มเหมือน ๆ

กันกล่าวได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมนั้น ได้มีพัฒนาการมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันจะมีความหลากหลายในประเทศที่อยู่ในระบบตลาดเสรี เนื่องจากโดยกลไกของระบบตลาดเกื้อหนุนและจูงใจบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ และความถนัดด้านต่าง ๆ เข้าสู่ตลาด

นอกจากนั้น การจำแนกลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมในปัจจุบันนั้น หากพิจารณาจากพัฒนาการในระบอบการเมืองการปกครอง จะพบว่ารัฐสมัยใหม่ส่วนใหญ่ถือกำเนิดขึ้นจากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบคอมมิวนิสต์หรือระบอบประชาธิปไตยแล้วแต่กรณีสำหรับกรณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองนั้น จะพบว่าในสังคมภายในของแต่ละประเทศจะประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมหลายกลุ่มที่มีเป้าหมายการดำเนินการของกลุ่มที่แตกต่างกัน ซึ่งการรวมกลุ่มทางสังคมในที่นี้อาจมีลักษณะเป็นเชิงบวกหรือลบก็ได้ กล่าวคือ การรวมกลุ่มทางสังคมอาจเป็นการรวมกลุ่มที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ได้ ฉะนั้นแม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมในสังคมหนึ่งๆ อาจมีเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกกลุ่มจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองทั้งหมด ซึ่งการวิเคราะห์ในหัวข้อนี้จะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทั่วไป กับกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง หรือ ที่เรียกว่า “พรรคการเมือง” จะเป็นกลุ่มคณะบุคคลที่มีการดำเนินการในลักษณะเป็นองค์การมีเป้าหมายอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่น การรณรงค์หาเสียงระดมทุนเพื่อการเลือกตั้ง และการคัดสรรส่งบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภาที่เข้าไปมีบทบาทผลักดันนโยบายของพรรคการเมือง ในขณะที่กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทั่ว ๆ ไป จะไม่มีเป้าหมายและการดำเนินการอย่างพรรคการเมือง แม้ว่าบางกลุ่มจะมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง แต่ก็จะอยู่ในสถานะผู้สนับสนุนพรรคการเมืองเท่านั้น ฉะนั้นในพรรคการเมืองหนึ่งๆ อาจจะมีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองอยู่ร่วมหลายกลุ่ม ซึ่งพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะมีความหลากหลายของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมผู้ให้การสนับสนุนมากกว่าในระบอบคอมมิวนิสต์ที่มีแต่เฉพาะสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เท่านั้น

กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมกับกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมือง แม้ว่าจะมีความเกี่ยวโยงกัน แต่ทั้ง 2 กลุ่มก็มีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบจากการจำแนกลักษณะของการเป็นกลุ่มผลประโยชน์ของออสติน แรนนี่ (Austin Ranney) โทมัส ฮ็อบส์ (Thomas Hobbes) ฌ็อง ฌักส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) และเจมส์ เมดิสัน (James Madison) ซึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

โดยเมื่อนำปัจจัยเหล่านั้นมาพิจารณาอย่างละเอียดแล้วก็จะพบว่าทั้งสองกลุ่มมีลักษณะเฉพาะของการรวมตัวที่แตกต่างกัน (ดูตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบการรวมกลุ่มผลประโยชน์

ลักษณะเฉพาะที่มีในการรวมกลุ่ม	กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคม	กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง
1. การจัดตั้งตามกฎหมายที่ให้สิทธิเสรีภาพทางการเมือง	✓	✓
2. รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์และอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน	✗	✓
3. มีการแสวงหาผลประโยชน์และปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม	✓	✓
4. มีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่องของกลุ่ม	✗	✓
5. มีความมุ่งหวังที่จะเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองของกลุ่ม	✗	✓
6. มีการจัดวางโครงสร้างขององค์กรที่สลับซับซ้อน มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์อย่างชัดเจน	✓	✓
7. มีผู้ให้การสนับสนุนที่เป็นฐานเสียงจากมวลชน	✗	✓
8. มีการส่งสมาชิกกลุ่มเข้าสมัครรับเลือกตั้ง	✗	✓

จากตารางที่ 4.1 จะพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองจะมีลักษณะเฉพาะที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นพรรคการเมืองครบทั้ง 8 ประการ ในขณะที่ผลประโยชน์ทางสังคมทั่วไป จะมีองค์ประกอบของการเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพียง 3 ประการ อันพออนุมานในเบื้องต้นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจะเกิดจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมเสมอ แต่การรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจะมีลักษณะเฉพาะทางด้านวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เป้าหมาย การดำเนินกิจกรรม การสมัครรับเลือกตั้งและการมีผู้ให้การสนับสนุนกลุ่มในวงกว้าง ซึ่งทำให้กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองมีความแตกต่างจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทั่วไป

นอกจากนั้น หากพิจารณาในรายละเอียดที่เป็นเนื้อหาอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการรวมกลุ่ม 6 ประการของ โจเซฟ ลาลอม บารา และ ไมรอน ไวเนอร์ (Joseph La Palombara and Myron Weiner) โมริซ ดูแวย์ (Maurice Duverger) และแดนนี่ ไรย์ (Danny Rye) ตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 หัวข้อความหมายและความสำคัญของพรรคการเมือง ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะในการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นกลุ่มทางการเมืองนั้น เมื่อนำมาใช้พิจารณาเปรียบเทียบเชิงรายละเอียดระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ก็ยังจะพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทั้งสองได้อย่างชัดเจน (ดูตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผลประโยชน์

ความแตกต่าง	กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคม	กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง
1. เหตุผลการรวมกัน	มีผลประโยชน์ร่วมกัน	มีอุดมการณ์และความคิด
2. วัตถุประสงค์การดำเนินงาน	เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม	เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
3. เป้าหมายของการมารวมตัวกัน	เพื่อให้กลุ่มได้รับผลประโยชน์สูงสุด	เพื่อเข้าไปมีอำนาจในการต่อรองทางการเมือง
4. การขยุบเลิกของกลุ่ม	เมื่อสมประโยชน์	ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
5. การดำเนินกิจกรรม	เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มเท่านั้น	สร้างเครือข่ายของกลุ่ม
6. การจัดวางโครงสร้างขององค์กร	เป็นการจัดวางในลักษณะง่าย ไม่ซับซ้อน	เป็นการจัดวางโครงสร้างที่สลับซับซ้อน มีการแบ่งงานกันตามความถนัดของสมาชิก มีระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ

จากประเด็นความแตกต่างที่กล่าวมาในตารางที่ 4.2 หากนำมาใช้พิจารณากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมของประเทศพัฒนาจะพบว่าประเด็นความแตกต่างทั้ง 6 ประการที่กล่าวมาล้วนเป็นเหตุปัจจัยเกื้อหนุนให้กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมของประเทศพัฒนาสามารถพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมือง จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองจะเกิดขึ้นจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมเสมอแต่กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเสมอไป ซึ่งเป็นที่ปรากฏชัดแม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์

ทางด้านแรงงานเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองแต่ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมืองได้จากเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคตามที่กล่าวมาในหัวข้อแรก

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประชากรสัมภาษณ์ที่ทั้งหมดเห็นในทางเดียวกันว่าสถานการณ์ที่ผ่านมานั้นการมีขีดจำกัดทางด้านกฎหมายและการเมืองไทยที่มีเหตุการณ์รัฐประหารอยู่บ่อยครั้งทุกครั้งที่มีเหตุการณ์รัฐประหารจะมีการตัดตอนสภาพแรงงานเพื่อให้อ่อนแอเสมอ ไม่ส่งเสริมให้ผู้ใช้แรงงานได้เข้าใจถึงบทบาทของสภาพแรงงานที่ควรเป็น การมีกรอบความคิดที่ยังถูกรอบงำอยู่ และยังคงยึดติดกับการพึ่งพิงผู้มีบารมีหรือยึดติดกับระบบอาวุโสต้องให้ความเคารพ การมีความคิดที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้ใช้แรงงานจนทำให้ไม่สามารถรวมเป็นอุดมการณ์เดียวกันได้ ต่างคนต่างคิดไม่มีเป้าหมายเดียวกัน ในตัวบทกฎหมายที่ยังมีข้อจำกัดมากไม่เปิดโอกาสให้กับผู้ใช้แรงงานได้มีสิทธิเข้าไปมีบทบาททางการเมือง ข้อจำกัดในการรวมกลุ่มจัดตั้งเฉพาะผู้ใช้แรงงานที่อยู่ในองค์กรเท่านั้นจึงมีสิทธิทั้ง ๆ ที่สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ที่สุดแต่ไม่ได้อยู่ในองค์กรจึงไม่มีสิทธิรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหภาพได้ ในขณะที่สหภาพแรงงานก็ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับเท่าใดนักจึงทำให้ผู้ใช้แรงงานไม่นิยมที่จะเข้าร่วมกับสหภาพ ปัญหาของการขาดผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้แรงงาน

นอกจากนั้น ประชากรสัมภาษณ์ยังเห็นว่า เพราะไม่มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับกลุ่มผู้ใช้แรงงานยังคงมีกฎหมายที่เอื้อต่อคนกลุ่มน้อย ข้อจำกัดในการสร้างความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายเป็นโครงสร้างที่เข้มแข็งของสภาพแรงงาน การข้อจำกัดในการจัดตั้งสหภาพแรงงานเป็นไปด้วยความไม่สะดวกจนทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ประกอบกับการที่ไม่มีการลงทุนสนับสนุนรับรองอนุสัญญาฯ 87 และ อนุสัญญาฯ 98 อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน

1.3 ปัญหาการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของประเทศไทย

พัฒนาการกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานของไทยนั้นหากพิจารณาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (รายละเอียดมีในบทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม) นับตั้งแต่ยุคอาณาจักรสุโขทัย เป็นสังคมเกษตรกรรมที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครองเป็นแบบ “พ่อปกครองลูก” ที่มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง กลุ่มผู้ใช้แรงงานในยุคอาณาจักรสุโขทัยจะเป็นเกษตรกรที่มีหน้าที่ส่งส่วยให้กับผู้ปกครองจะมีการรวมกลุ่มกันตามหลักธรรมชาติเป็นลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลกันยุคอาณาจักรอยุธยาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครองจะเป็นแบบเจ้าชีวิตที่กษัตริย์มีอำนาจเต็มในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ กลุ่มผู้ใช้แรงงานในยุคอาณาจักรอยุธยาจะเป็นพวกที่อยู่ในชนชั้นทาสที่ต้องใช้แรงงานทั้งทางด้านเกษตรและไปออกรบในเวลาที่มีศึกสงคราม ในยุคนี้การรวมกลุ่มจะมีการแบ่งแยกชนชั้นอย่างชัดเจนระหว่างชนชั้นปกครองและ

ชนชั้นล่าง ซึ่งชนชั้นล่างไม่ได้มีอิสระในการรวมกลุ่มกันทุกอย่างจะเป็นไปตามคำสั่งของชนชั้นปกครอง ยุคอาณาจักรธนบุรีในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครองยังคงอยู่ภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ความเป็นอยู่ทั่วไปเป็นสังคมากรเกษตรและมีการค้าขายกับต่างประเทศ ในด้านกลุ่มผู้ใช้แรงงานในยุคนี้จะยังคงเป็นชนชั้นทาสเช่นเดียวกับสมัยอยุธยา และมีกลุ่มทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย เมื่อเข้าสู่ยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นนั้นในด้านชีวิตความเป็นอยู่ยังคงเป็นสังคมากรเกษตรและมีการค้าขายกับต่างประเทศความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครองยังคงอยู่ภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เช่นเดียวกับสมัยอยุธยาและธนบุรี กลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นพวกไพร่และทาส จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมาประเทศไทยมีการประกาศเลิกทาส ได้มีการพัฒนาประเทศทางทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพาณิชย์กรรม และการอุตสาหกรรมทำให้กลุ่มบุคคลที่เคยเป็นผู้ใช้แรงงานในระบบไพร่และทาสเป็นอิสระชนที่มีเสรีภาพที่จะเลือกทำงานในสังคมากรในชนบท หรือเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงานในกิจการของรัฐหรือเอกชน ฉะนั้นกลุ่มผู้ใช้แรงงานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จึงเป็นคนที่ทำงานที่เป็นลูกจ้างของรัฐและเอกชน เริ่มมีการรวมกลุ่มทางด้านแรงงานขึ้นมาแต่ก็ยังไม่มีความหมายให้การคุ้มครองและรับรองสิทธิ

ส่วนสมัยรัตนโกสินทร์ตอนปลายระหว่างปี พ.ศ. 2468 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) (ค.ศ. 1925 ถึง 2021) เป็นช่วงรอยต่อที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยคณะบุคคลที่เรียกว่าคณะราษฎรในปี พ.ศ. 2475 (ค.ศ. 1932) ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยนั้น ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการรวมกลุ่มเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ หรือการรวมกลุ่มรูปแบบใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงส่งผลให้ประชาชนทั่วไปเริ่มมีการรวมกลุ่มกันหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นสมาคมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายในแง่อุดมการณ์และเป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่ม

สำหรับการรวมกลุ่มในรูปแบบของสมาคมผู้ใช้แรงงานในประเทศไทยที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2475 (ค.ศ. 1932) จนถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มีหลายสมาคม เช่น สมาคมกรรมกรรถไฟ สมาคมรถสามล้อ สมาคมกรรมกรโรงสีและข้าวสาร สมาคมกรรมกรโรงเลื่อย สมาคมกรรมกรขนส่งทางน้ำ และสมาคมช่างเรียงพิมพ์ เป็นต้นสมาคมเหล่านี้เป็นกลุ่มของผู้ใช้แรงงานในทางสังคมเพื่อช่วยเหลือดูแลกันหรือเพื่อเจรจาต่อรองผลประโยชน์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนายจ้างเท่านั้น ซึ่งยังไม่มียุทธศาสตร์ของกลุ่มในรูปแบบของ “สหภาพแรงงาน” แบบอารยประเทศ อาทิ

ประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐฝรั่งเศส ในที่นี้เป็นที่น่าสังเกตว่าช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 มีเพียง “สมาคมคนงานรถราง” เท่านั้น ที่มีลักษณะการดำเนินงานใกล้เคียงกับกลุ่มสหภาพแรงงาน การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานในรูปของสมาคมนอกจากจะมีการเรียกร้องสิทธิทางด้านแรงงานแล้วยังมีบทบาทเคลื่อนไหวทางด้านการเมืองเพื่อต่อต้านรัฐบาล ซึ่งต่อมาได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรนำระดับชาติของคนงานชื่อว่า “องค์การสหอาชีพกรรมกรแห่งประเทศไทย” ต่อมาพัฒนาเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองไปสู่ระบบพรรคการเมืองที่เรียกว่า “พรรคสหชีพ” เพื่อผลักดันนโยบายด้านแรงงานในรัฐสภา แต่พรรคการเมืองนี้ก็ถูกยุบเลิกไปโดยคำสั่งคณะรัฐประหารในปี พ.ศ. 2490 (ค.ศ. 1947) ซึ่งในมุมมองของรัฐบาลที่มาจากรัฐประหารทุกชุดจะมองว่ากลุ่มสมาคมของผู้ใช้แรงงานเป็นการรวมกลุ่มที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศตลอดช่วงเวลาการแผ่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ และในบางห้วงเวลารัฐบาลยังให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังกลุ่มจัดตั้งทางด้านแรงงาน เช่น “สมาคมกรรมกรไทย”

ความพยายามเข้ามามีบทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลหลังปี พ.ศ. 2490 (ค.ศ. 1947) เกิดขึ้นอีกครั้งจากการรวมตัวจัดตั้งเป็น “กลุ่มกรรมกร 16 หน่วย” ที่ต่อมาได้ความพยายามจัดตั้งพรรคการเมืองคือ “พรรคสังคมนิยม” และ “พรรคกรรมกร” โดยผู้นำของกรรมกรรถไฟเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในการคุ้มครองแรงงานจนนำไปสู่การตรากฎหมายแรงงานฉบับแรกของประเทศในปี พ.ศ. 2499 แต่กฎหมายฉบับนี้ก็มีผลใช้บังคับได้ไม่นานและได้ยกเลิกไปหลังการรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์สำหรับพรรคการเมืองพรรคสุดท้ายที่มีกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ให้การสนับสนุนเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2511 (ค.ศ. 1968) คือ “พรรคแรงงาน” แต่ก็ถูกยุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2514 (ค.ศ. 1971) โดยคำสั่งของคณะรัฐประหารของจอมพลถนอม กิตติขจร ด้วยข้อกล่าวหาว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงเช่นเดิม

การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานไทยรูปแบบของสหภาพและสหพันธ์แรงงานแบบอารยประเทศนั้น มีขึ้นหลังเหตุการณ์วิปโยคเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 (ค.ศ. 1973) ที่ต่อมาได้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่ทำงานในภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนในรูปสมาคมลูกจ้างจำนวน 45 แห่ง และมีพัฒนาการทางด้านกฎหมายเพื่อคุ้มครองแรงงาน คือ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ในปีพ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) ส่งผลให้สถานะของสมาคมลูกจ้าง 33 แห่งในขณะนั้นแปรสภาพเป็นสหภาพแรงงานตามกฎหมายทันที และนับตั้งแต่ที่ประเทศไทยมีสหภาพแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ในปี พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) จนถึง พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานจากฐานข้อมูลสหภาพแรงงาน (ฐานข้อมูลสหภาพแรงงานไทย, ออนไลน์, 2563) พบว่าจำนวนสหภาพแรงงานที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมายของไทยจำนวนที่เพิ่มขึ้นระยะแรกและเริ่มลดลงอย่างถดถอย ซึ่งการเพิ่มขึ้นหรือ

ลดลงของจำนวนสหภาพแรงงานตามการศึกษานี้มีความสัมพันธ์กับทั้งลักษณะการปกครองและเหตุการณ์สำคัญทางด้านเศรษฐกิจ (ดูตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 จำนวนสหภาพแรงงานเอกชนและรัฐวิสาหกิจของไทยในปี พ.ศ. 2518 ถึง พ.ศ. 2562

ปี	จำนวนสหภาพ	การปกครอง	สถานการณ์และผลกระทบ
พ.ศ. 2518	111 แห่ง (ของเดิม 45 แห่ง) (ตั้งใหม่ 66 แห่ง)	ประชาธิปไตย	มีพรบ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มีการประท้วงการลอบสังหารผู้นำ ชาวนา
พ.ศ. 2519	184 แห่ง (ตั้งใหม่ 78 แห่ง) (ยกเลิก 5 แห่ง)	ประชาธิปไตย/เผด็จ การ(6/10/2519)	เกิดความวุ่นวายทางการเมืองมีการ ปราบปรามนักศึกษามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ จนเกิดรัฐประหาร
พ.ศ. 2520	164 แห่ง (ตั้งใหม่ 2 แห่ง) (ยกเลิก 22 แห่ง)	เผด็จการ	ประชาชนถูกลิดรอนสิทธิเสรีภาพ
พ.ศ. 2521	174 แห่ง (ตั้งใหม่ 23 แห่ง) (ยกเลิก 13 แห่ง)	เผด็จการ	ห้ามไม่ให้มีการจัดตั้งพรรคการเมือง
พ.ศ. 2522	206 แห่ง (ตั้งใหม่ 52 แห่ง) (ยกเลิก 20 แห่ง)	เผด็จการ	มีการส่งออกแรงงานไปยัง ต่างประเทศ และมีการนำเครื่องจักร มาใช้แทนแรงงานคน
พ.ศ. 2523	255 แห่ง (ตั้งใหม่ 55 แห่ง) (ยกเลิก 6 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	เศรษฐกิจตกต่ำเกิดวิกฤตด้านน้ำมัน มี การกวาดล้างคอมมิวนิสต์ ห้ามไม่ให้ มีการจัดตั้งพรรคการเมือง
พ.ศ. 2524	334 แห่ง (ตั้งใหม่ 90 แห่ง) (ยกเลิก 11 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	เศรษฐกิจตกต่ำและลดค่าเงินบาท
พ.ศ. 2525	376 แห่ง (ตั้งใหม่ 58 แห่ง) (ยกเลิก 15 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	เศรษฐกิจตกต่ำ, มีการกวาดล้าง คอมมิวนิสต์

ปี	จำนวนสหภาพ	การปกครอง	สถานการณ์และผลกระทบ
พ.ศ. 2526	414 แห่ง (ตั้งใหม่ 47 แห่ง) (ยกเลิก 10 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	ทหารเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมของกลุ่มแรงงาน
พ.ศ. 2527	430 แห่ง (ตั้งใหม่ 45 แห่ง) (ยกเลิก 29 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	มีการลดค่าเงินบาท
พ.ศ. 2528	436 แห่ง (ตั้งใหม่ 56 แห่ง) (ยกเลิก 50 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	พัฒนาประเทศเป็นอุตสาหกรรมเต็มตัว
พ.ศ. 2529	469 แห่ง (ตั้งใหม่ 59 แห่ง) (ยกเลิก 26 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	เกิดความแตกแยกของผู้นำแรงงาน
พ.ศ. 2530	514 แห่ง (ตั้งใหม่ 69 แห่ง) (ยกเลิก 24 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	ตลาดหุ้นผันผวน เศรษฐกิจไทยแย่
พ.ศ. 2531	562 แห่ง (ตั้งใหม่ 77 แห่ง) (ยกเลิก 29 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	เปิดเสรีทางการเงิน
พ.ศ. 2532	593 แห่ง (ตั้งใหม่ 71 แห่ง) (ยกเลิก 40 แห่ง)	ประชาธิปไตย	พ่อค้ายาทุนเข้ามาครอบงำนโยบายเศรษฐกิจ ยุบสภาผู้แทนราษฎร แรงงานต่างด้าวทะลักเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก
พ.ศ. 2533	713 แห่ง (ตั้งใหม่ 142 แห่ง) (ยกเลิก 22 แห่ง)	ประชาธิปไตย	มีพรบ.ประกันสังคมที่เป็นสวัสดิการของผู้ใช้แรงงาน
พ.ศ. 2534	657 แห่ง (ตั้งใหม่ 102 แห่ง) (ยกเลิก 158 แห่ง)	ประชาธิปไตย/เผด็จการ(23/02/2534)	รัฐประหาร รสช. และ มีกฎหมายแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์พ.ศ. 2534

ปี	จำนวนสหภาพ	การปกครอง	สถานการณ์และผลกระทบ
พ.ศ. 2535	749 แห่ง (ตั้งใหม่ 136 แห่ง) (ยกเลิก 44 แห่ง)	เผด็จการ	เกิดความวุ่นวายภายในประเทศ เศรษฐกิจตกต่ำ เกิดเหตุการณ์พฤษภา ทมิฬ
พ.ศ. 2536	839 แห่ง (ตั้งใหม่ 130 แห่ง) (ยกเลิก 40 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจตกต่ำ
พ.ศ. 2537	888 แห่ง (ตั้งใหม่ 129 แห่ง) (ยกเลิก 80 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจตกต่ำ
พ.ศ. 2538	971 แห่ง (ตั้งใหม่ 104 แห่ง) (ยกเลิก 21 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจตกต่ำ
พ.ศ. 2539	1,015 แห่ง (ตั้งใหม่ 86 แห่ง) (ยกเลิก 45 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจเริ่มตกต่ำ, เปิดให้จดทะเบียน แรงงานต่างด้าว
พ.ศ. 2540	968 แห่ง (ตั้งใหม่ 57 แห่ง) (ยกเลิก 104 แห่ง)	ประชาธิปไตย	วิกฤตต้มยำกุ้ง, อุตสาหกรรมสิ่งทอ ปิดตัวลง ปล่อยลอยตัวค่าเงินบาท สถาบันการเงินล้ม
พ.ศ. 2541	999 แห่ง (ตั้งใหม่ 71 แห่ง) (ยกเลิก 4 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจถดถอย กิจกรรมปิดตัวลง มากมาย
พ.ศ. 2542	1,056 แห่ง (ตั้งใหม่ 74 แห่ง) (ยกเลิก 17 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว
พ.ศ. 2543	1,128 แห่ง (ตั้งใหม่ 85 แห่ง) (ยกเลิก 13 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เกิดการชะลอตัวของเศรษฐกิจ

ปี	จำนวนสหภาพ	การปกครอง	สถานการณ์และผลกระทบ
พ.ศ. 2544	1,168 แห่ง (ตั้งใหม่ 61 แห่ง) (ยกเลิก 21 แห่ง)	ประชาธิปไตย	มีการขยายตัวของเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2545	1,204 แห่ง (ตั้งใหม่ 77 แห่ง) (ยกเลิก 41 แห่ง)	ประชาธิปไตย	มีการขยายตัวของเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2546	1,285 แห่ง (ตั้งใหม่ 92 แห่ง) (ยกเลิก 11 แห่ง)	ประชาธิปไตย	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
พ.ศ. 2547	1,386 แห่ง (ตั้งใหม่ 134 แห่ง) (ยกเลิก 33 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้น
พ.ศ. 2548	1,369 แห่ง (ตั้งใหม่ 91 แห่ง) (ยกเลิก 108 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง
พ.ศ. 2549	1,358 แห่ง (ตั้งใหม่ 13 แห่ง) (ยกเลิก 24 แห่ง)	ประชาธิปไตย /เผด็จการ (19/09/2549)	เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง จนเกิดรัฐประหาร
พ.ศ. 2550	1,286 แห่ง (ตั้งใหม่ 10 แห่ง) (ยกเลิก 82 แห่ง)	เผด็จการ	เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง(เสื้อเหลือง-เสื้อแดง)
พ.ศ. 2551	1,273 แห่ง (ตั้งใหม่ 6 แห่ง) (ยกเลิก 19 แห่ง)	ประชาธิปไตย	วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์, เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง
พ.ศ. 2552	1,238 แห่ง (ตั้งใหม่ 76 แห่ง) (ยกเลิก 111 แห่ง)	ประชาธิปไตย	วิกฤตเศรษฐกิจทำให้ลดการทำงาน

ปี	จำนวนสหภาพ	การปกครอง	สถานการณ์และผลกระทบ
พ.ศ. 2553	1,308 แห่ง (ตั้งใหม่ 91 แห่ง) (ยกเลิก 21 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง(เสื้อเหลือง-เสื้อแดง)
พ.ศ. 2554	1,373 แห่ง (ตั้งใหม่ 73 แห่ง) (ยกเลิก 8 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เกิดน้ำท่วมใหญ่ ทำให้เศรษฐกิจย่ำแย่
พ.ศ. 2555	1,410 แห่ง (ตั้งใหม่ 52 แห่ง) (ยกเลิก 15 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เศรษฐกิจตกต่ำ
พ.ศ. 2556	1,458 แห่ง (ตั้งใหม่ 58 แห่ง) (ยกเลิก 10 แห่ง)	ประชาธิปไตย	เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง(กปปส.)
พ.ศ. 2557	1,497 แห่ง (ตั้งใหม่ 48 แห่ง) (ยกเลิก 9 แห่ง)	ประชาธิปไตย /เผด็จการ(20/05/2557)	เกิดเหตุการณ์รัฐประหาร คสช.
พ.ศ. 2558	1,519 แห่ง (ตั้งใหม่ 43 แห่ง) (ยกเลิก 21 แห่ง)	เผด็จการ	ปกครองโดยรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร
พ.ศ. 2559	1,445 แห่ง (ตั้งใหม่ 10 แห่ง) (ยกเลิก 84 แห่ง)	เผด็จการ	ปัญหาาราคาข้าวตกต่ำ รวมถึงปัญหาความวุ่นวายทางการเมือง
พ.ศ. 2560	1,412 แห่ง (ตั้งใหม่ 11 แห่ง) (ยกเลิก 44 แห่ง)	เผด็จการ	ปัญหาทางด้านการเมืองที่สะสมมาจากปี พ.ศ. 2559 มีการปิดกั้นสิทธิในการเรียกร้องของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน และปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ยังคงมีอยู่
พ.ศ. 2561	1,431 แห่ง (ตั้งใหม่ 19 แห่ง)	เผด็จการ	ปัญหาเศรษฐกิจที่ยังคงสะสมอย่างต่อเนื่อง

ปี	จำนวนสหภาพ	การปกครอง	สถานการณ์และผลกระทบ
พ.ศ. 2562	1,449 แห่ง (ตั้งใหม่ 21 แห่ง) (ยกเลิก 3 แห่ง)	ประชาธิปไตยครึ่งใบ	ปัญหาการเลือกตั้งและการให้สิทธิแก่สมาชิกวุฒิสภาในการโหวตเลือกนายกได้ ปัญหาเศรษฐกิจที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข
<p>ฐานข้อมูลตัวเลขมาจาก : สำนักแรงงานสัมพันธ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2518-พ.ศ. 2562</p> <p>หมายเหตุ: (1) ประชาธิปไตย หมายความว่า การบริหารการปกครองประเทศจะต้องเกิดขึ้นจากความยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศโดยยึดเสียงข้างมากเป็นหลัก</p> <p>(2) ประชาธิปไตยครึ่งใบ หมายความว่า มีการปกครองประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญโดยมีรัฐบาลมาจากการเลือกตั้ง และมีนายกมาจากการแต่งตั้ง</p> <p>(3) เผด็จการ หมายความว่า การบริหารปกครองประเทศด้วยทหารที่มาจากการรัฐประหารยึดอำนาจและมีการล้มล้างรัฐธรรมนูญ</p>			

ในจำนวนสหภาพที่แสดงในตารางที่ 4.3 ได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการรวมกลุ่มกันของผู้ใช้แรงงานซึ่งมาจากในแต่ละยุคแต่ละสมัยที่มาจาก การปกครองของไทย ซึ่งเห็นได้ว่าการปกครองของไทยจะมีลักษณะที่บางช่วงเป็นประชาธิปไตย บางช่วงเป็นประชาธิปไตยครึ่ง และที่ไม่เป็นประชาธิปไตยจากการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองจะมีลักษณะที่เป็นเผด็จการ เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงที่มีการปกครองในลักษณะประชาธิปไตยเฟื่องฟูสหภาพแรงงานจะมีการเกิดขึ้นของสหภาพแรงงานอย่างล้นหลามแต่ในทางกลับกันจะเห็นว่าช่วงที่เป็นเผด็จการจะมีการยุบเลิกของสหภาพแรงงานอย่างมากมาเช่นกันและในปัจจุบันนี้การเมืองการปกครองของประเทศไทยมีลักษณะที่เป็นเผด็จการจึงส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานไม่สามารถรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในสภาถ้าหากการปกครองของประเทศไทยเป็นการปกครองในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยแล้วนั้นในการเรียกร้องความเป็นธรรมในสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ นั้นยังไม่สามารถที่จะได้รับการตอบสนองได้ แต่หากใช้กลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่สมบูรณ์ก็สามารถใช้ช่องทางของสภานิติบัญญัติ เพื่อให้มีตัวแทนของกลุ่มผู้ใช้แรงงานเข้าไปร่วมพิจารณาและเสนอกฎหมาย ภายใต้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติด้วยการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งปัจจุบันนี้ยังไม่มี ในขณะที่ในแทบทุกประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีพรรคแรงงานหรือพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะหาคำตอบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดตั้งพรรคการเมืองที่เป็นของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานตามบริบทของสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของไทย

จากปัญหาสภาพการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทย ไปสู่ระบบพรรคการเมืองที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ในปัจจุบันภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีผลบังคับใช้แล้ว รัฐได้ให้ความสำคัญทางด้านแรงงานจึงได้มีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. 2561-2580 และภายใต้กฎหมายนี้ได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติที่เรียกว่า แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ในส่วนของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ที่ได้กล่าวถึงทางด้านแรงงาน สิทธิเสรีภาพทางด้านแรงงาน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวพันต่อการส่งเสริมหรือการใช้สิทธิหรือการจัดทำกฎหมายในสิทธิเสรีภาพของกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติต่อไปในภายภาคหน้า

การวิจัยนี้ได้วิเคราะห์หาคำตอบที่เป็นไปตามหลักวิชาการและคำตอบที่ได้มานั้น ไม่มีความขัดแย้งใดๆ กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีอาจมีการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงไปก็ไม่ส่งผลกระทบต่อผลการวิจัยนี้

2. รากฐานแห่งสิทธิในการจัดตั้งพรรคการเมือง

พื้นฐานที่มาแห่งสิทธิมาจากการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ได้ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการรวมตัวของประชาชนและผู้ใช้แรงงานถือได้ว่าเป็นบุคคลฐานรากของแต่ละประเทศจึงต้องได้มีการคุ้มครองในทางระหว่างประเทศด้วย ส่งผลให้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ The International Labour Organization (ILO) ขึ้นในปี ค.ศ. 1919 (พ.ศ.2462) โดยได้วางหลักเกณฑ์ทางด้านแรงงานเพื่อที่จะให้ทุกประเทศได้ดำเนินการตาม ILO การที่ ILO ได้จัดตั้งขึ้นก่อนการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติถึง 26 ปี ดังนั้นเมื่อมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นมาทำให้องค์การสหประชาชาติได้ให้ ILO มาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ และได้มีการออกกฎหมายมาหลายฉบับเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพราะถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่งซึ่งประเทศไทยก็เป็นภาคีสมาชิกด้วยโดยผลของ ILO ทำให้ประเทศไทยต้องออกกฎหมายภายในนั้นก็คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 แต่ที่เป็นปัญหาคือในกฎหมายของไทยนั้นไม่ได้มีการพูดถึงการให้สิทธิเสรีภาพของการรวมกลุ่ม ภายหลังจาก ILO ได้มีการออกกฎหมายเพื่อที่จะกำหนดให้แต่ละประเทศให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่ได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานไว้ใน

อนุสัญญา 2 ฉบับคืออนุสัญญาฉบับที่ 87 และ ฉบับที่ 98 ซึ่งในแต่ละประเทศนั้น ได้ยึดแนวทางปฏิบัติที่มีปรากฏอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

การวิเคราะห์รากฐานแห่งสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคแรงงานนั้น มีกฎหมายให้การรับรอง 2 ระดับ คือ กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายไทย ดังนี้

2.1 รากฐานแห่งสิทธิและเสรีภาพการจัดตั้งพรรคการเมืองตามกฎหมายระหว่างประเทศ

สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มของปัจเจกบุคคลนั้นในปัจจุบันถูกกำหนดเป็นเสรีภาพสากลตามที่มีการบัญญัติรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) สำหรับเสรีภาพในการรวมกลุ่มของคนทำงานหรือผู้ใช้แรงงานสากลมีการบัญญัติรับรองไว้เป็นการเฉพาะภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ(The International Labour Organization) หรือที่เรียกโดยย่อว่า “ILO” รวม 2 ฉบับ คือ อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการรวมตัวเป็นสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัวและอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 98 ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วม ซึ่งทั้ง 2 ฉบับจัดว่าเป็นอนุสัญญาที่มีความสำคัญคือ(รายละเอียดกล่าวไว้ในบทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม)

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัวเกิดจากข้อตกลงร่วมกันของภาคีสหประชาชาติในปี ค.ศ 1948 มีระบุไว้ในมาตรา 2 เพื่อให้สิทธิการรวมกลุ่มจัดตั้งสหภาพแรงงานได้โดยไม่ต้องขออนุญาตล่วงหน้า เพราะถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน การให้สิทธิกับลูกจ้างสามารถเข้าร่วมกับสหภาพแรงงานที่ตนเลือกได้โดยเสรี การห้ามรัฐเข้ามาแทรกแซงการดำเนินกิจการใด ๆ ของสหภาพ การให้สิทธิกับองค์กรแรงงานและนายจ้างในการรวมตัวก่อตั้งและสามารถเข้าร่วมกับสหพันธ์ สมาพันธ์และเป็นสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศได้ ในการรวมตัวสามารถรวมตัวกันได้โดยไม่เลือกปฏิบัติ ประเทศไทยเป็นประเทศภาคีแต่ก็ไม่ได้ให้การรับรองส่งผลให้ไม่เป็นพันธกรณีที่จะต้องอนุวัติการกฎหมายแรงงานของไทย

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 98 ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองคือการให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานและการเจรจาต่อรอง การให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้แรงงานในการเข้าร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมของสหภาพการให้การคุ้มครองเพื่อไม่ให้เกิดการแทรกแซงจากนายจ้าง มีการส่งเสริมให้เกิดเสรีภาพในการเจรจาต่อรองร่วมกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง เป็นกฎหมายที่เกิดจากการตกลงของประเทศภาคีในปี ค.ศ.1949 สถานของประเทศไทยเป็นภาคีแต่ไม่ได้ลงสัตยาบันรับรอง

อนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับนี้ เป็นการให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งสหภาพแรงงานกับกลุ่มผู้ใช้แรงงาน มีการรับรองสิทธิจัดตั้งสหภาพหรือเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพของลูกจ้างแม้จะเป็นการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง การเจรจาเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ไม่ได้มีการบังคับให้ต้องมีการจดทะเบียนจัดตั้งก็ได้รับการคุ้มครองสิทธิเหมือนกันและสหภาพในทุกส่วนอยู่ภายใต้้อนุสัญญานี้ทั้งหมดไม่มีการแบ่งแยก การให้สิทธิในการเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานได้ตามเจตจำนงของตนโดยไม่ได้มีการบังคับให้เป็นลักษณะลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกัน ประเทศที่ให้การลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับนี้จะต้องมีภาระผูกพันโดยตรงที่รัฐจะต้องมีการร่างกฎหมายภายในของรัฐให้มีความสอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญา

2.2 รากฐานแห่งสิทธิและเสรีภาพการจัดตั้งพรรคการเมืองตามกฎหมายไทย

สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มจากการที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่เป็นตัวกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยทุกคน ซึ่งจะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของประเทศไทยครั้งแรกภายใต้การรับรองของรัฐธรรมนูญฉบับแรก คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 14 ให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสมาคมเป็นคณะเป็นพรรคการเมือง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2490 ได้บัญญัติข้อจำกัดของสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มจากผลพวงของการรัฐประหารที่ไม่ต้องการให้มีการรวมกลุ่มจัดตั้งขึ้นได้อย่างง่ายดายจึงเป็นผลสืบต่อกันมา จะเห็นว่าในยุคสมัยที่มีการปกครองจากการรัฐประหารมักจะมีการกำหนดข้อห้ามต่าง ๆ มากมายจนทำให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้เลยอย่างเช่นในยุคการรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และยุค 6 ตุลาคม 2519 จวบจนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ความชัดเจนในเรื่องของการรวมกลุ่มแล้วจึงเข้าตรงรัฐธรรมนูญปี 60

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับนโยบายของรัฐ การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง การปฏิรูปประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชน กลไกในการตรวจสอบสิทธิเสรีภาพ และในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ (ตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 หัวข้อกฎหมาย) ได้นำเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มของปวงชนชาวไทยมาไว้ในหมวดที่ 3 ในมาตรา 25-49 โดยเฉพาะมาตรา 42 เกี่ยวกับการให้สิทธิของการรวมกลุ่ม และมาตรา 45 สิทธิในการจัดตั้งพรรคการเมือง สำหรับการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานหากพิจารณาลงไปในเรื่องรายละเอียดของกฎหมายทางด้านแรงงานของคนทำงานแต่ละกลุ่มกฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของการรวมกลุ่มของคนทำงานในปัจจุบันจะมีเฉพาะกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ใช้แรงงานในภาคเอกชน ส่วน

ข้าราชการยังไม่ปรากฏว่ามีข้าราชการจำพวกใดได้มีการบัญญัติกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของการรวมกลุ่มของข้าราชการแต่อย่างใด ในส่วนของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา 9 และการบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา 140 ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีในการจัดตั้งพรรคการเมืองรวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของพรรคเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

แม้ว่าทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 ได้เปิดช่องให้รวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองได้ก็ตามแต่เป็นไปภายใต้เงื่อนไขที่มีข้อจำกัดของกฎหมายโดยหากพิจารณาลงไปในรายละเอียดของกฎหมายทางด้านแรงงานของคนทำงานแต่ละกลุ่มกฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของการรวมกลุ่มของคนทำงานในปัจจุบันจะมีเฉพาะกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ใช้แรงงานในภาคเอกชน ส่วนข้าราชการยังไม่ปรากฏว่ามีข้าราชการกลุ่มใดได้มีการบัญญัติกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของการรวมกลุ่มของข้าราชการแต่อย่างใด นอกจากนั้นสำหรับคนทำงานในกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ใช้แรงงานในภาคเอกชน แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 และ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของการรวมกลุ่มของคนทำงาน และมีการรวมกลุ่มของคนทำงานที่จัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานและสหพันธ์แรงงานตามกฎหมายดังกล่าว แต่หลักเกณฑ์และวิธีการของการรวมกลุ่มตามที่มีการบัญญัติไว้เป็นกฎหมายก็ยังไม่เสรีภาพอย่างเต็มที่ยังมีข้อห้ามที่จำกัดสิทธิต่าง ๆ อีกมากมายเช่นการไม่สามารถรวมตัวจัดตั้งเป็นสหพันธ์แรงงานและสภาองค์กรลูกจ้างของสหภาพแรงงานเอกชนกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การจะต้องมีการจดทะเบียนจัดตั้ง รัฐยังคงเข้าแทรกแซงการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานอยู่เสมอ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ในมาตรา 26 และยังมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งมาเป็นแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่มีบัตรเลือกตั้งเพียงใบเดียวที่ส่งผลให้เกิดพรรคการเมืองขนาดเล็กขึ้นมามากมาย เพิ่มอำนาจให้กับองค์กรอิสระที่เป็นอิสระจากประชาชนทำงานเอื้อต่อรัฐบาล ยังคงมีการใช้มาตรา 44 เพื่อจัดการกับพวกที่เห็นต่างและเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล เปิดโอกาสให้มีการสืบทอดอำนาจของคสช.

สำหรับคนทำงานในกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ใช้แรงงานในภาคเอกชน แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 ที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของการรวมกลุ่มของคนทำงาน และมีการรวมกลุ่มของ

คนทำงานที่จัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานและสหพันธ์แรงงานตามกฎหมายคือตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ได้กำหนดสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มไว้ในมาตรา 86-89 เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานจะต้องไม่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง มีข้อบังคับและต้องมีการจดทะเบียนจัดตั้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมาย การจำกัดสิทธิในการเข้าเป็นสมาชิกได้เฉพาะในโรงงานหรือในกิจการประเภทเดียวกันเท่านั้น และมาตรา 95 วรรคสอง เกี่ยวกับการจำกัดการรวมกลุ่มได้เฉพาะสหภาพแรงงานเอกชนเท่านั้นห้ามไม่ให้สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจเข้าร่วมในส่วนพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 ได้กำหนดสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มไว้ในมาตรา 40 และจะต้องไปจดทะเบียนตามมาตรา 43

2.3 รากฐานแห่งสิทธิการจัดตั้งเป็นพรรคแรงงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของแต่ละประเทศนั้นจะเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศนั้น ในบริบทการแข่งขันของโลกประชาธิปไตยนั้นทำให้หลาย ๆ ประเทศได้มีพัฒนาการทางการเมืองที่แตกต่างกันไปตามโอกาสและเหตุผล จึงไม่แปลกใจเลยที่มีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมเกิดขึ้นมากมายโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะได้รับประโยชน์สูงสุด แม้ว่าโอกาสของแต่ละกลุ่มนั้นมีไม่เท่ากันเพราะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ช่วงเวลาหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่จะพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมขึ้นมา มีบทบาททางการเมืองตามความเข้มแข็งและจำนวนมวลชนที่ทำให้การสนับสนุนกลุ่มนั้น ๆ มาเป็นพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งจนสามารถกำหนดทิศทางในการบริหารปกครองประเทศได้

สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นนิติรัฐดังนั้นการดำเนินการใด ๆ ย่อมต้องมีกฎหมายรองรับในส่วนของการรวมกลุ่มกันของผู้ใช้แรงงานเพื่อจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานได้นั้นก็ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและข้อกำหนดของกฎหมาย แต่ที่ผ่านมามีไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานอย่างมีข้อจำกัดมากมาย ส่งผลให้การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานไม่มีความเข้มแข็งจนสามารถที่จะจัดตั้งกลุ่มภายใต้กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานได้เลย

จากปัญหากฎหมายที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น ในมุมมองของผู้ที่มีอำนาจรัฐของไทยที่ผ่านมาให้มีความสำคัญกับกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่น เช่น สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า และสมาคมผู้ประกอบการทางธุรกิจต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมด้านแรงงาน และจากการที่ประเทศไทยเกิดการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบ่อยครั้งและ โดยเฉพาะมีการกระทำโดยทหารจึงมองว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มที่มีมวลชนจำนวนมาก กลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจและ

ภาคเอกชนมักที่มีบทบาทออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านอำนาจเผด็จการส่งผลให้มีการตรากฎหมายและบังคับใช้กฎหมายในเชิงของการควบคุมการรวมกลุ่มของคนทำงานมากกว่าการส่งเสริมให้เข้มแข็ง และทั้งเป็นการแยกกลุ่มคนทำงานรัฐวิสาหกิจออกจากกลุ่มคนทำงานภาคเอกชน การจำกัดการจัดตั้งสหภาพให้มีในกิจการแต่ละแห่งได้เพียงหนึ่งเดียว การกำหนดบทบาทให้รัฐเป็นคนกลางแทรกแซงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง การตรากฎหมายประกันสังคมเพื่อให้รัฐเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดในการจัดสวัสดิการแก่คนทำงาน และการจำกัดเสรีภาพการรวมกลุ่มของคนทำงานภาครัฐที่เป็นข้าราชการ เหล่านี้ทำให้การรวมกลุ่มเป็นสหภาพและสหพันธ์คนทำงานของประเทศไทยอ่อนแอและไม่มีพัฒนาการที่จะเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองได้

การวิเคราะห์ในส่วนนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรสัมภาษณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า นับตั้งแต่ขบวนการแรงงานถูกสลายไปในปี พ.ศ. 2519 กฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ออกมาโดยเฉพาะในเรื่องเสรีภาพการรวมกลุ่มของคนทำงานมีข้อจำกัดในทางด้านการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ซึ่งเป็นอนุสัญญาหลักที่ถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานสำหรับแรงงานที่ละเมิดไม่ได้ และจนถึงปัจจุบันประเทศไทยก็ยังมีได้มีการลงนามให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ ส่งผลให้แนวทางปฏิบัติด้านการคุ้มครองและส่งเสริมเสรีภาพการรวมกลุ่มของคนทำงานไม่สอดคล้องหลักการสากล

การจัดตั้งพรรคการเมืองของประเทศไทยหากพิจารณาถึงรากฐานแห่งสิทธิและเสรีภาพพบว่ามีความหมายระหว่างประเทศ 2 ฉบับ คือ อนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน และกฎหมายภายในประเทศคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ก็ยังมีข้อจำกัดที่ไม่มีบทบัญญัติให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานเนื่องจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ มีบทบัญญัติให้สิทธิในการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสหภาพหรือสหพันธ์ได้ แต่กำหนดวัตถุประสงค์ห้ามไม่ให้มีการยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ฉะนั้นถ้าหากพิจารณาในเรื่องของพรรคการเมืองแล้วนั้นก็คือการรวมกลุ่มเพื่อให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานเข้าไปมีบทบาทดำเนินการด้านการเมือง การที่กฎหมายมีข้อจำกัดจึงทำให้การรวมกลุ่มสหภาพไม่สามารถเกิดขึ้นได้จึงอาจจะต้องเข้าไปแก้ไขกฎหมายเหล่านี้

ที่กล่าวมานี้ย่อมชี้ให้เห็นได้ว่าหากจะให้มีการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานจัดตั้งเป็นพรรคแรงงานซึ่งเป็นการเข้าสู่ระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานได้นั้นจะต้องมีฐานแห่งสิทธิที่เป็นกฎหมายกำหนดไว้ซึ่งประเทศไทยหากจะพิจารณาถึงฐานแห่งสิทธินี้พบว่ามิได้อยู่

แล้วโดยกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นอนุสัญญาด้านแรงงานทั้ง 2 ฉบับนี้ที่ประเทศไทยยังไม่กล้าที่จะให้การรับรองเพราะในสถานะของการเป็นภาคีสหประชาชาติเมื่อได้ให้การรับรองกฎหมายระหว่างประเทศแล้วย่อมมีพันธกรณีเกิดขึ้นคือการอนุวัติการกฎหมายภายในประเทศซึ่งย่อมมีความขัดแย้งกับกฎหมายแรงงานของไทยที่แม้จะยอมให้มีการรวมตัวกันของผู้ใช้แรงงานในการจัดตั้งเป็นสหภาพได้แต่ก็มีข้อจำกัดคือห้ามยุ่งเกี่ยวกับการเมือง จึงเป็นที่สังเกตว่าประเทศไทยยังคงเลือกถึงการไม่ยอมให้ผู้ใช้แรงงานรวมตัวจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองแม้ว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศอาจจะถูกใช้มาตรการเช่นการใช้การค้าระหว่างประเทศ หรือการตัดการยกเว้นภาษีนำเข้าของประเทศคู่ค้ากับไทยก็ได้

3. การจัดตั้งพรรคการเมืองของต่างประเทศ

จากข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่อยู่คู่กับการสร้างบ้านแปลงเมืองในอารยธรรมของมนุษย์ ซึ่งจากการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์จะพบว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่มีบทบาททางการเมืองและการปกครองพบว่ามี การรวมกลุ่มกันตั้งแต่สมัยกรีกที่มีการปกครองแบบนครรัฐ และต่อมามีการรวมนครรัฐต่างๆ เข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองแบบจักรวรรดิโดยอาณาจักรโรมัน จนกระทั่งจักรวรรดิโรมันล่มสลาย เกิดเป็นการปกครองอาณาจักรต่างๆ ในทวีปยุโรป ซึ่งได้พัฒนากลายเป็นรัฐหรือประเทศในปัจจุบัน โดยตลอดช่วงเวลาของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองนี้กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองก็มีการพัฒนาตามระบบการเมืองการปกครองในแต่ละยุคสมัยด้วย ซึ่งหากจำแนกลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองตามพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของโลกจากการทบทวนวรรณกรรมแยกพิจารณาได้เป็น 3 ยุคสมัย

พัฒนาการในยุคที่หนึ่งและที่สองจะเห็นว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจะจำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีสถานะหรืออยู่ในชนชั้นผู้ปกครองเท่านั้น แต่เมื่อบริบททางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากระบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยในรัฐชาติสมัยใหม่ที่มีการปฏิวัติทางด้านอุตสาหกรรมก็จะพบว่ากลุ่มบุคคลที่เข้ามาเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจะมีความหลากหลายขึ้นดังปรากฏในหลายประเทศที่มีการให้สิทธิและเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งการวิจัยจะได้นำมาวิเคราะห์เพื่อชี้ให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในการจัดตั้งเป็นพรรคแรงงาน

3.1 ประเทศอังกฤษ

การเปลี่ยนแปลงกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมของประเทศอังกฤษกลุ่มผลประโยชน์เดิมคือกลุ่มทอริ (Tory) ที่เป็นกลุ่มชนชั้นปกครองและชนชั้นสูงที่มีบรรดาศักดิ์ แต่หลังเกิดการปฏิวัติ

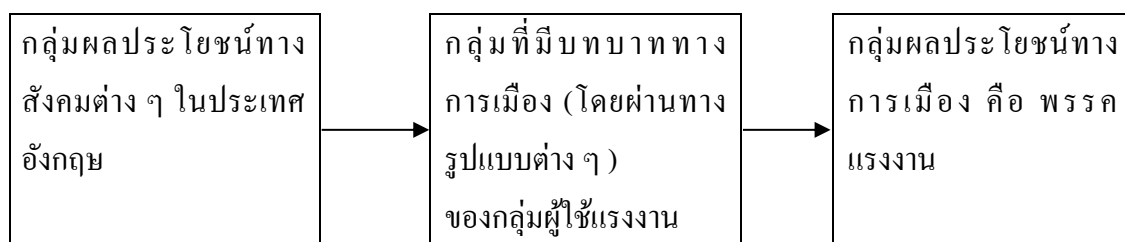
ทางด้านอุตสาหกรรมกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มนายทุนหรือพ่อค้าได้ก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นสมาคม และสหภาพผู้ใช้แรงงานด้านต่างๆ และพัฒนาလာมาเป็นกลุ่มวิก (Whig) โดยกรณีที่น่าสนใจของประเทศอังกฤษนั้นอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยสมัยใหม่นั้นมีลักษณะที่ประนีประนอมแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยพระเจ้าจอห์นยินยอมลงลายลักษณ์อักษรในมหากฎบัตรแมกนาคาร์ต้า (Magna Carta) โดยไม่มีการสูญเสียเกิดขึ้น ส่งผลให้กลุ่มผลประโยชน์ทางเมืองจึงมีทั้งกลุ่มผู้มีอำนาจปกครองเดิมและกลุ่มใหม่ที่มาจากชนชั้นผู้อยู่ใต้ปกครอง (ปัญญา วิวัฒนานันท์, 2559, หน้า 92-93)

ในอดีตการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมแบบดั้งเดิมของประเทศอังกฤษเป็นไปตามสิทธิเสรีภาพยึดถือตามธรรมเนียมปฏิบัติในวิถีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระยะเริ่มแรกเป็นการรวมกลุ่มรูปของสมาคมวิชาชีพ ศาสนา และวัฒนธรรม เช่น กลุ่มแพทย์ กลุ่มนักกฎหมาย กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มสมาคมนักค้ากลุ่มศาสนา และกลุ่มอนุรักษนิยมเป็นต้น แต่เมื่อเข้าสู่ยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมตั้งแต่ ค.ศ. 1760 ถึง ค.ศ. 1850 (พ.ศ. 2303-2393) มีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมใหม่ ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มนายจ้างและกลุ่มลูกจ้างในกิจการต่าง ๆ ที่มีการรวมตัวเพิ่มขึ้นหลายระดับทั้งในระดับสหภาพและระดับสหพันธ์ ในแง่นี้ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจจึงมีผลโดยตรงต่อการเกิดขึ้นของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมด้วยเช่นกัน ต่อมาภายหลังประเทศอังกฤษได้ลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 จึงทำให้สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มได้ยึดตามหลักมาตรฐานของอนุสัญญา

จากที่กล่าวมาทั้งหมด แม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมของประเทศที่ยึดถือการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะมีความหลากหลายและมีจำนวนมาก ซึ่งพรรคการเมืองก็เกิดจากการรวมกลุ่มทางสังคมที่มีที่มาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคม แต่ไม่ได้หมายความว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทุกกลุ่มจะพัฒนามาเป็นพรรคการเมืองได้ ซึ่งในกรณีของประเทศไทย (ระหว่าง ค.ศ. 1935-1970) (พ.ศ. 2478-2513) ที่มีระบบพรรคการเมืองแบบระบบสองพรรค (Two Party System) ประกอบด้วย พรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party) กับพรรคแรงงาน (Labour Party) ที่สลับกันขึ้นมาเป็นรัฐบาลนั้น มีที่มาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอนุรักษนิยม (Conservative) กับกลุ่มผู้ใช้แรงงาน (Labour) ซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองตรงข้ามกัน ฉะนั้นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่จะพัฒนาสู่พรรคการเมืองการรวมกลุ่มจึงมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทั่วไป ทั้งในด้านอุดมการณ์อันเป็นเป้าหมายการดำเนินงานองค์กร และบุคคลที่เป็นสมาชิกผู้สนับสนุนพรรคการเมือง โดยพรรคอนุรักษนิยมมีผู้ก่อตั้งและผู้สนับสนุนส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผลประโยชน์ทาง

สังคมที่เป็นชนชั้นสูงและฐานเสียงที่ให้การสนับสนุนก็จะเป็นผู้ที่นิยมชมชอบชนชั้นสูง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีการการศึกษาสูง ฐานะทางสังคมดี และบุคลิกภาพดี ในขณะที่พรรคแรงงานมีผู้ก่อตั้งและผู้สนับสนุนส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นผู้ใช้แรงงาน กับกลุ่มนายจ้างและพ่อค้า

ดังนั้น ลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองนั้นอาจจะมาจากเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมนั้นเพียงกลุ่มเดียวอย่างพรรคอนุรักษนิยมของอังกฤษหรือมาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมหลายกลุ่มมารวมกันอย่างพรรคแรงงานของอังกฤษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ได้หมายความว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทุกกลุ่มจะพัฒนามาเป็นพรรคการเมือง จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมต่าง ๆ นั้น สามารถที่จะพัฒนาไปเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจนไปสู่การเป็นพรรคการเมือง ดังเช่นพัฒนาการของการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นผู้ใช้แรงงาน ไปสู่การเป็นพรรคแรงงานได้ (ดูภาพประกอบที่ 4.1)

ภาพประกอบที่ 4.1 พัฒนาการของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมไปสู่การมีบทบาททางการเมืองในนามพรรคแรงงาน

ลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของอังกฤษมีประวัติศาสตร์ทางการเมืองการปกครองที่ยาวนานนับตั้งแต่จักรวรรดิโรมันได้ล่มสลายลง ในภาคพื้นยุโรปซึ่งรวมถึงประเทศอังกฤษได้เข้าสู่ยุคมืด ยุคกลาง ยุคฟื้นฟูตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศอังกฤษใช้ระบอบการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ต่อมาภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อปี ค.ศ. 1215 (พ.ศ. 1758)ภายใต้ระบบการเมืองแบบรัฐสภาของประเทศอังกฤษ (ตามจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 เรื่องรูปแบบพรรคการเมืองแสดงให้เห็นว่าในระบบการเมืองแบบรัฐสภาของอังกฤษมีกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นรากฐานอยู่ด้วยกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทอรี (Tory) เป็นกลุ่มที่มีรากฐานมาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกลุ่มขุนนาง กลุ่มชนชั้นสูง และ กลุ่มวิก (Whig) เป็นการรวมกลุ่มที่มีรากฐานมาจากชาวนาและผู้ใช้แรงงานต่อมาภายหลังได้มีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่นที่เป็นกลุ่มเจ้าของที่ดิน กลุ่มพ่อค้าวานิชย์ต่าง ๆ เข้ามาร่วมเป็นรากฐานสนับสนุน

ในที่นี้หากกล่าวถึงแต่เฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นที่มาของพรรคแรงงานที่จัดตั้งในปี ค.ศ. 1918 (พ.ศ. 2461) ที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้ก็มีพัฒนาการมาจากกลุ่มวิกเมื่อพิจารณาลงไปในระยะเอี้ยคของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นรากฐานหรือให้การสนับสนุนพรรคแรงงานส่วนใหญ่ นั่นพบว่าเกิดจากการรวมกันของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง แต่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นฝ่ายลูกจ้างที่มาจากการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เป็นสหภาพและสหพันธ์ผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มที่มีความเข้มแข็งเนื่องจากได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายตามหลักเสรีภาพการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน ส่งผลให้กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเข้ามามีบทบาทในระบบการเมืองและพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองในระบบรัฐสภาของอังกฤษ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 สามารถกล่าวสรุปถึงเหตุปัจจัยที่ทำให้กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจนกลายเป็นพรรคแรงงานได้ดังนี้

(1) สาเหตุจากการที่ชนชั้นกรรมาชีพของอังกฤษได้รัดดูเออาร์ดเอาเปรียบจากนายจ้างและชีวิตความเป็นอยู่ก็แย่งจึงต้องรวมตัวกันหยุดงานประท้วงนายจ้างเพื่อให้ได้รับการเหลียวแลจากรัฐ จนทำให้รัฐต้องออกกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับเหล่าชนชั้นกรรมาชีพ อันนำมาสู่การรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงานอย่างเป็นระบบเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือชนชั้นกรรมาชีพและพัฒนาไปสู่การรวมกลุ่มทางการเมืองภายใต้พรรคแรงงานที่ก่อตั้งโดยผู้นำแรงงานและมีฐานเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่จากกลุ่มผู้ใช้แรงงานจากสหภาพต่าง ๆ รวม 38 แห่งร่วมกับประชาชนทั่ว ๆ ไป จนกลายเป็นการเมืองที่มีความเข้มแข็งในระบบการเมืองแบบสองพรรคที่สลับกันเป็นรัฐบาล ซึ่งตลอดห้วงเวลาที่พรรคแรงงานมีบทบาททางการเมืองได้อำนวยประโยชน์เกื้อหนุน และปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ใช้แรงงาน ทำให้กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทางด้านแรงงานได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง

(2) การมีกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเป็นกลุ่มใหญ่ที่ไปอยู่ภายใต้พรรคแรงงานอาทิ กลุ่มถ่านหิน กลุ่มการรถไฟ กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มแรงงานอิสระ กลุ่มอุตสาหกรรม รวมถึงแรงงานภาครัฐ ฯลฯ ซึ่งเกิดจากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเหล่านี้มีความยึดมั่นในอุดมการณ์เดียวกันจนเกิดการกระจุกตัวรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนภายในพรรคแรงงานมีความเป็นหนึ่งเดียวเพื่อเรียกร้องและทำกิจกรรมในการณรงค์ข้อเรียกร้องต่าง ๆ ของกลุ่มเช่น ทางด้านสวัสดิการของกลุ่ม ทางด้านการศึกษา เป็นต้น รวมถึงการส่งสมาชิกของพรรคเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าไปเป็นตัวแทนของพรรคพรรคแรงงานได้มีจัดตั้งหน่วยงานไปตามท้องที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินงาน

(3) การมีกฎหมายรับรองถึงสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง ที่ให้สิทธิในการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหภาพ สมาพันธ์ สหพันธ์ของผู้ใช้แรงงานตลอดจนถึงการจัดตั้งพรรคแรงงาน กฎหมายนี้ได้สร้างความมั่นคงกับกลุ่มชนชั้นแรงงานที่สามารถมีตัวแทนของกลุ่มเข้าไปทำหน้าที่ในสภาเพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กลุ่มผู้ใช้แรงงาน

(4) การมีฐานเสียงของผู้ใช้แรงงานที่เป็นมวลชนกลุ่มใหญ่ของประเทศที่ได้ถือกำเนิดมานอกสภาตามหลักทฤษฎีของ โมริซ ดูแวร์แยร์ (Maurice Duverger) ได้มีการก่อตั้งเป็นองค์กรต่างๆ ขึ้นมาเพื่อคานอำนาจกับกลุ่มเครือข่ายชนชั้นสูงหรือกลุ่มอนุรักษนิยมซึ่งเป็นการถ่วงดุลอำนาจกับกลุ่มอื่น

(5) เงื่อนไขที่เหมาะสมภายหลังเหตุการณ์ปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นช่วงเวลาของกลุ่มกรรมชีพผู้ใช้แรงงานถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างมากและลำบากมากที่สุด สาเหตุเพราะมีการนำเอาเครื่องจักรอุตสาหกรรมเข้ามาแทนที่แรงงานมนุษย์ จึงมีการกดขี่เอาเปรียบแรงงานในทุกด้าน อันเป็นเหตุให้เกิดการตื่นตัวของกลุ่มชนชั้นแรงงานที่จะต้องลุกขึ้นมาเพื่อปกป้องสิทธิของตนเอง ทำบรรดาผู้นำของกลุ่มชนชั้นแรงงานจัดตั้งสมาคมกรรมกรของผู้ใช้แรงงานขึ้นมาเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของกลุ่มจนนำไปสู่การรวมกลุ่มกันเป็นสหภาพ สหพันธ์แรงงานต่าง ๆ ของผู้ใช้แรงงาน

(6) ลักษณะโครงสร้างขององค์กรที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นมีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญของแต่ละบุคคล มีผู้นำกลุ่มที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกในกลุ่ม มีฐานมวลชนกลุ่มใหญ่ของประเทศให้การสนับสนุนมีการขยายสาขาพรรคจึงเกิดการกระจายอำนาจไปยังสาขาของพรรค ทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถเข้าถึงพรรคได้ไม่ยาก การตัดสินใจและการส่งข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของประเทศอังกฤษที่กล่าวมาข้างต้นตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 หัวข้อทฤษฎีผู้ใช้แรงงาน สามารถจำแนกออกเป็นประเภท/ชนิดของกลุ่มได้กลุ่มประกอบด้วย

(1) สหภาพแรงงานทั่วไป (General Union) ได้แก่สหภาพแรงงานการขนส่งและคนงานทั่วไปสหภาพคนงานและเทศบาลแห่งชาติสหภาพแรงงานรถราง เป็นต้น

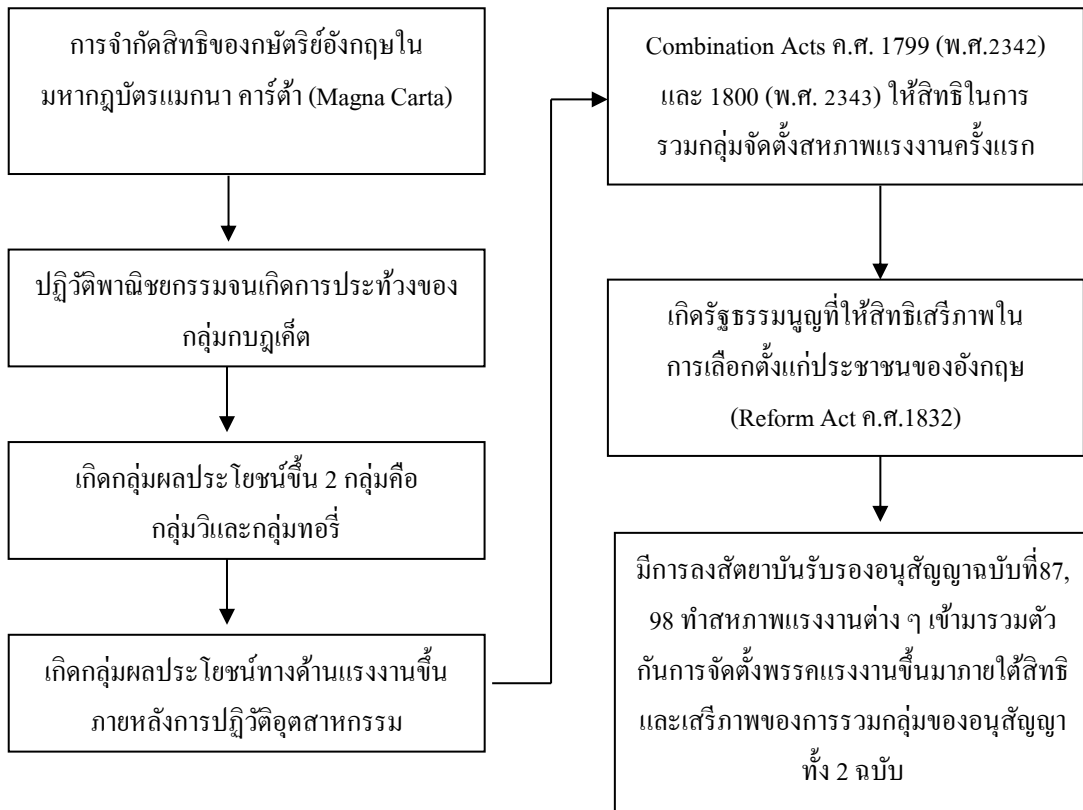
(2) สหภาพแรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Union) ได้แก่สหภาพแรงงานสิ่งทอ สหภาพแรงงานเหมืองแร่ สหภาพแรงงานยาสูบ เป็นต้น

(3) สหภาพแรงงานที่ตั้งตามลักษณะของนายจ้างหรือกิจการ (House Union หรือ Company Union) ได้แก่ สหภาพแรงงานผู้ผลิตรถยนต์ เป็นต้น

(4) สหภาพแรงงานช่างหรือวิชาชีพ (Craft or Occupational Union) ได้แก่สหภาพแรงงานช่างไฟฟ้า สหภาพแรงงานช่างประปา สหภาพแรงงานช่างทำรองเท้า เป็นต้น

สำหรับวิวัฒนาการของพรรคแรงงานในประเทศอังกฤษนั้นได้มีการพัฒนาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่มีการรวมกลุ่มกันโดยมีอุดมการณ์เดียวกันไปสู่การจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองในการกำหนดนโยบายด้านแรงงานและต่อรองกับรัฐบาลจนพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง คือ “พรรคแรงงาน” คือ “พรรคแรงงาน” ในปี ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443) โดยมีกลุ่มสหภาพผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก และมีความเจริญเติบโตขึ้นเป็นลำดับเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ช่วงชิงความเป็นรัฐบาลกับพรรคอนุรักษนิยมในระบบการเมืองสองขั้วอำนาจของประเทศไทยในระหว่างปี ค.ศ. 1906 ถึง ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2449-2553)

ในกรณีของประเทศไทยจะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานนั้นได้มีการพัฒนามาจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นหลักจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของนายจ้างจึงทำให้เริ่มต้นด้วยการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องต่อกันในระดับของนายจ้างกับลูกจ้างภายในโรงงานหรือที่ทำงานเท่านั้น จนกระทั่งอุตสาหกรรมเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย จึงทำให้เหล่าผู้ใช้แรงงานไม่ได้รวมกลุ่มกันเพียงเฉพาะกลุ่มเล็ก ๆ ภายในโรงงาน แต่เกิดการรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่เป็นระบบมีเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกัน เป็นการรวมกลุ่มกันระหว่างโรงงานกับโรงงานเป็นการจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานทางสายอาชีพเดียวกัน จนไปสู่การรวมกลุ่มระหว่างสหภาพแรงงานที่ไม่ใช่สายอาชีพเดียวกันก่อตั้งเป็นสมาพันธ์แรงงาน เพื่อให้มีพลังอำนาจในการต่อรองผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานที่สูงขึ้น ซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันเป็นสหภาพตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ในด้านสิทธิในการจัดตั้งสหภาพ ข้อบังคับ การจดทะเบียน กรรมการและสมาชิกของสหภาพแรงงาน การเลิกสหภาพ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรก็ตามจากรัฐธรรมนูญได้กลายเป็นกฎระเบียบที่มีการประพฤติกฎปฏิบัติต่อกันมาจนเป็นที่ยอมรับการทั่วไป โดยพัฒนาการที่สำคัญของกลุ่มแรงงานของประเทศไทย (ดูภาพประกอบที่ 4.2)

ภาพประกอบที่ 4.2 ภาพพัฒนาการของกลุ่มแรงงานของประเทศอังกฤษ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานจะมีการรวมกลุ่มในลักษณะเป็นองค์กรในทางกฎหมายที่เข้มแข็งในรูปสหภาพและสมาพันธ์แรงงาน จนกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์หนึ่งในสังคมอังกฤษที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงแล้วก็ตาม แต่การเรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มก็ยังมีลักษณะที่ไม่แน่นอนต้องอาศัยการเจรจาหรือรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองยอมรับไปดำเนินการต่อ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จบ้างไม่ประสบความสำเร็จบ้าง จึงเป็นแรงผลักดันให้กลุ่มสหภาพแรงงานต่าง ๆ ของประเทศอังกฤษร่วมกันจัดตั้งเป็นพรรคแรงงาน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ใช้แรงงานครั้งแรกในปี ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443) เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานและยังเป็นองค์กรที่คอยควบคุมสมาชิกในองค์กรไม่ให้ละเมิดกฎหมาย

ในระยะเริ่มแรกพรรคแรงงานจัดว่าเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ที่จำนวนสมาชิกรัฐสภาไม่มาก เพราะการที่พรรคแรงงานเป็นพรรคที่มีการพัฒนาขึ้นมาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่มีค่อนข้างหลากหลายกลุ่มอย่างเช่น กลุ่มที่นิยมแบบสังคมนิยมประชาธิปไตยกับกลุ่มที่นิยมแบบสังคมนิยมต่างก็มีจุดยืนของตนเองมีการช่วงชิงอำนาจกันภายในจึงทำให้พรรคไม่ค่อยมีความเข้มแข็ง ทำให้พรรคแรงงานมักจะเป็นพรรคฝ่ายค้านเสมอ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1931 (พ.ศ. 2474)

พรรคแรงงานได้เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสม ภายใต้การนำของแรมเซย์ แมคโดนัลด์ (Ramsay MacDonald) และในปี ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) พรรคแรงงานสามารถจัดตั้งรัฐบาลเสียงข้างมากในระบอบรัฐสภา ได้สำเร็จเป็นครั้งแรก ภายใต้การนำของเคลมอนด์ อัลต์ลี (Clement Attlee) โดยพรรคแรงงานในขณะนั้นหาเสียงด้วยการชูนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและการก่อตั้งระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า จึงส่งผลให้พรรคแรงงานได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น

การที่พรรคแรงงานต้องพ่ายแพ้การเลือกตั้งต่อพรรคอนุรักษนิยมไม่สามารถเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลในระบบรัฐสภาอังกฤษเป็นเวลากว่า 13 ปีนั้น เกิดจากปัญหาที่เป็นปัจจัยภายในพรรคแรงงานที่มีความขัดแย้งกันภายในอย่างรุนแรงแต่เหตุสำคัญที่ทำให้พรรคแรงงานชนะการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลได้เป็นครั้งแรกได้นอกจากนโยบายที่โดดเด่นข้างต้นแล้ว ยังเป็นผลมาจากความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลพรรคอนุรักษนิยมจึงส่งผลให้พรรคแรงงานภายใต้การนำของแฮโรลด์ วิลสัน (Harold Wilson) และเจมส์ คัลลาฮาน (James Callaghan) สามารถเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลได้ถึง 3 ครั้งในระหว่างช่วง ปี ค.ศ. 1964-1970 และ ค.ศ. 1974-1979 แต่การเป็นรัฐบาลของพรรคแรงงานก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจึงทำให้พรรคแรงงานต้องพ่ายแพ้การเลือกตั้งแก่พรรคอนุรักษนิยมอย่างต่อเนื่อง และต้องทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านนานถึง 18 ปี จนเมื่อ นายโทนี แบลร์ (Tony Blair) ได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคและในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) อันจุดเปลี่ยนสำคัญของพรรคที่เป็นผลมาจากการปรับเปลี่ยนนโยบายพรรคให้มีความทันสมัยด้วยชูนโยบายการเปิดตลาดเสรีไปพร้อมกับการผลักดันนโยบายสวัสดิการสังคมทางด้านสุขภาพและการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เป็นผลพวงมาจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จึงทำให้พรรคแรงงานได้รับเสียงสนับสนุนที่เพิ่มขึ้นจากกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งเมื่อรวมกับกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนเดิมจึงทำให้พรรคแรงงานสามารถพลิกเอาชนะพรรคอนุรักษนิยมได้อย่างถล่มทลาย

ปัจจัยที่เป็นตัวเกื้อหนุนในการพัฒนาของกลุ่มผู้ใช้แรงงานของอังกฤษมาเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจนพัฒนามาเป็นพรรคการเมืองมีดังต่อไปนี้

- 1) ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีการให้สิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งกับประชาชนเริ่มจากเหตุการณ์การจำกัดอำนาจกษัตริย์ในมหากฎบัตรแมกนาคาร์ต้า (Magna Carta) ต่อมาภายหลังกลุ่มวิกได้มีการออกกฎหมายขยายสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน (Reform Act ค.ศ. 1832) ทำให้ประชาชนสามารถใช้อำนาจของตนเองผ่านผู้แทนที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่เข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง เปิดโอกาสประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประเทศโดยตรง จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มของปัจเจกชนเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองแทนประชาชน

2) ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพัฒนาการการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในแต่ละประเทศจะมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาเกี่ยวกับการผู้ใช้แรงงานที่แตกต่างกันไป สำหรับประเทศที่มีสถาบันกษัตริย์มาอย่างต่อเนื่องก็จะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่อิงอยู่กับสถาบันที่เรียกกันว่ากลุ่มอนุรักษ์นิยม แต่กลุ่มดังกล่าวจะไม่พบเห็นในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยกลุ่มรูปแบบล้มล้างสถาบัน สำหรับประเทศที่มีประวัติศาสตร์ทางการเมืองมาอย่างยาวนานมักจะมี ความเข้าใจและให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนอย่างเต็มที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารปกครองประเทศ มีความเสมอภาคกันในทุกชนชั้น จึงส่งเสริมให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานได้มีการพัฒนาการขึ้นมาตั้งแต่ในช่วงปี ค.ศ. 1660 (พ.ศ. 2203) เป็นกลุ่มวิกและได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องจนไปสู่พรรคแรงงานที่มีความแข็งแกร่ง

3) ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน เพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของกลุ่มและเพื่อให้เกิดอำนาจในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่น ๆ จึงมีการแสดงออกและการสร้างพลังขับเคลื่อนด้วยการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานจนพัฒนาไปเป็นพรรคการเมืองเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ผู้ใช้แรงงานโดยตรง

4) ปัจจัยการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานทางการเมืองที่จะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นเวลานานนับตั้งแต่เป็นเพียงกลุ่มทางการเมือง รัฐได้เปิดโอกาสให้กลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ โดยอิสระไม่มีการแทรกแซงจากภาครัฐ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสิทธิเสรีภาพการแสดงออกทางด้านต่าง ๆ

5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี ซึ่งเป็นการจำกัดอำนาจทางการเมืองมาตั้งแต่ในสมัยอดีตจนถึงปัจจุบันอย่างเช่น ในประเทศอังกฤษที่ยึดหลักจารีตประเพณีแม้ไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ก็มีความศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกคนต้องยึดตามสืบต่อเนื่องกันมานาน ซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของแต่ละประเทศมีผลต่อการเกิดขึ้นของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ในกรณีประเทศพัฒนาจะมีวัฒนธรรมและจารีตประเพณีความเชื่อในสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในประเทศเป็นสิ่งสำคัญมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ในการพูดเป็นต้น แต่ประเทศกำลังพัฒนาหลาย ๆ ประเทศค่อนข้างจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั้งทางด้านกฎหมายและความเชื่อต่าง ๆ มีการแบ่งแยกชนชั้นระหว่างชนชั้นปกครองกับชนชั้นได้ปกครองมักจะไม่มีความเท่าเทียมกันอย่างประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลาย

6) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นลักษณะต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน ผู้ให้การสนับสนุนก็มุ่งหวังที่จะได้รับผลประโยชน์จากการสนับสนุน ผู้รับก็มีหน้าที่ต้องผลักดันให้นโยบายต่าง ๆ เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้การสนับสนุนมากที่สุด สำหรับผลประโยชน์ที่ให้การสนับสนุนอาจจะไม่ใช่แค่ตัวเงินแต่อาจจะเป็นการลงคะแนนเป็นฐานเสียงให้ก็ได้ อย่างเช่นในกรณี

ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานของอังกฤษที่เป็นฐานเสียงให้กับพรรคแรงงานซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้สนับสนุนของพรรคแรงงาน

7) ปัจจัยทางด้านมวลชน การที่พรรคแรงงานของอังกฤษมีมวลชนกลุ่มใหญ่ของประเทศเป็นฐานราก เพราะกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของอังกฤษที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศและมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่ให้การสนับสนุนพรรคแรงงานในฐานะที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ผู้ใช้แรงงานที่จะเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาเพื่อกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อกลุ่มแรงงานของอังกฤษทั้งนี้มวลชนที่เป็นฐานให้กับพรรคแรงงานไม่ได้จำกัดเพียงกลุ่มผู้ใช้แรงงานเท่านั้นยังคงมีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่นที่เข้ามาให้การสนับสนุนเช่น กลุ่มนักธุรกิจกลุ่มเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม

8) ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครอง ในประเทศอังกฤษมีกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยชัดเจนในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มที่มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและการลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 เป็นผลให้เกิดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานทั้งทางภาครัฐและเอกชนขึ้นภายหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม อันเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานของประเทศอังกฤษมีความเข้มแข็งและมีขนาดใหญ่มีอิทธิพลต่อชัยชนะหรือความพ่ายแพ้อยู่เสมอ

จากประวัติศาสตร์การดำเนินงานของพรรคแรงงานที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของอังกฤษเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้จำกัดบทบาทเป็นเพียงกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปเท่านั้น แต่เป็นรวมกลุ่มจนเป็นองค์กรขนาดใหญ่และมีการพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เข้มแข็งจนกลายเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่สามารถชนะการเลือกตั้งเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลได้ โดยสมาชิกพรรคที่เป็นผู้พรรคส่งลงสมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่มาจากผู้นำทางด้านแรงงานในสหภาพแรงงานต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของอังกฤษมีการพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองที่มีการผสมผสานนโยบายทางด้านแรงงานในระบบสังคมนิยมให้เข้ากับนโยบายทางด้านเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม พรรคแรงงานในปัจจุบันจึงมิได้มีผู้ใช้การสนับสนุนแต่เพียงผู้ใช้แรงงานและกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเท่านั้น แต่ยังมีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมกลุ่มใหม่เข้าร่วมให้การสนับสนุนพรรคด้วย

3.2 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ภายหลังการปฏิวัติในปี ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) การรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นตามหลักแห่งความเสมอภาคในคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ปี ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) และตามรัฐธรรมนูญ รวมถึงการลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และ

ฉบับที่ 98 แต่การรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่ก่อตั้งและให้การสนับสนุนพรรคการเมืองจะไม่มีลักษณะที่เด่นชัดที่พัฒนามาสู่ความเป็นพรรคการเมืองเหมือนกรณีประเทศอังกฤษ เนื่องจากกลุ่มอนุรักษ์นิยมในระบบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สูญสิ้นไปเมื่อคราวการปฏิวัติฝรั่งเศสระหว่างปี ค.ศ. 1760 ถึง ค.ศ. 1850 (พ.ศ. 2303-2393) ซึ่งมีจักรพรรดิหลุยส์ นโปเลียน โบนาปาร์ตเป็นกษัตริย์ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสองค์สุดท้าย ฉะนั้น ในระบบพรรคการเมืองในปัจจุบันจึงไม่มีพรรคการเมืองที่มาจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่แท้จริงอย่างประเทศอังกฤษ ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทางด้านแรงงานแม้ว่าจะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการปฏิวัติฝรั่งเศสหลายครั้งแต่กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานก็มิได้พัฒนาเป็นพรรคแรงงานอย่างประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมด้านแรงงานอาจให้การสนับสนุนแก่พรรคการเมืองใด ๆ ที่มีนโยบายที่เอื้อต่อผู้ใช้แรงงาน

สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่มาจากชนชั้นล่างที่เป็นพลเมืองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ประกอบด้วยผู้ใช้แรงงานและเกษตรกรนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิวัติฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) (ตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 หัวข้อพัฒนาการและการดำเนินงานของพรรคการเมืองที่มีกลุ่มทางด้านแรงงานเป็นผู้สนับสนุนหลัก) ที่มีกลุ่มทางด้านแรงงานเป็นผู้สนับสนุนหลักในสาธารณรัฐฝรั่งเศสในช่วงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของประเทศ 5 สมัย แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานได้เข้าที่มีบทบาทเด่นชัดใน 2 ยุคสมัย คือ ช่วงสมัยสาธารณรัฐที่ 3 และที่ 5 โดยในยุคสมัยสาธารณรัฐที่ 3 (ค.ศ. 1870 ถึง ค.ศ. 1940) (พ.ศ. 2413-2483) ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่แนวนโยบายแห่งรัฐได้ให้ความสำคัญกับสิทธิทางด้านสวัสดิการสังคมของผู้ใช้แรงงานเป็นครั้งแรก และในยุคสาธารณรัฐที่ 5 ได้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1958 (พ.ศ. 2501) จนถึงปัจจุบัน โดยยึดหลักอธิปไตยเป็นของปวงชนและมีการสร้างระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยยึดเสียงส่วนใหญ่เป็นหลักมีการแบ่งแยกฝ่ายบริหารออกจากรัฐธรรมนูญออกจากกันมีการรวมตัวกันของชนชั้นในการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองอย่างมากมาย อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มชนชั้นแต่กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานในสังคมเหล่านี้กลับไม่มีการรวมเป็นกลุ่มที่มีอุดมการณ์และเป้าหมายทางการเมืองที่เด่นชัดที่พัฒนาไปสู่ความเป็นพรรคการเมืองอย่างกรณีประเทศอังกฤษ

ส่วนสาเหตุที่กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่มีการควบรวมองค์กรให้เป็นองค์กรที่ใหญ่ขึ้นในลักษณะพัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองอย่างในประเทศอังกฤษเนื่องจากบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ประเพณี และวัฒนธรรมส่งผลให้กลุ่มสหภาพผู้ใช้แรงงานไม่สามารถรวมเป็นกลุ่มที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันได้ ฉะนั้น กลุ่มผู้ใช้แรงงานแต่ละกลุ่มจึงมีลักษณะการเรียกร้องเพื่อรักษา

ผลประโยชน์ของกลุ่มแตกต่างกันไป และหากเป็นเรื่องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันก็จะรวมตัวกันแสดงออกทางการเมืองโดยการเดินขบวนประท้วงสาธารณะ และให้ด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองกลุ่มผู้ใช้แรงงานก็จะให้การสนับสนุนแก่พรรคการเมืองใด ๆ ก็ได้ที่มีนโยบายตอบสนองความต้องการของแต่ละกลุ่ม โดยไม่ได้มีการรวมตัวกันเพื่อให้การสนับสนุนอย่างกลุ่มผู้ใช้แรงงานของประเทศอังกฤษ นั่นก็ไม่ได้ทำให้ความสำคัญของกลุ่มสหภาพแรงงานในแต่ละกลุ่มลดน้อยลงไปเลย ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งพรรคการเมืองต่างๆ มักจะพยายามเสนอนโยบายที่เอื้อต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานอยู่เสมอ นั่นหมายถึงคะแนนเสียงสนับสนุนที่จะได้รับจากกลุ่มเหล่านั้น

นอกจากนั้น จากข้อเท็จจริงที่ว่าสหภาพแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศสแต่ละสหภาพจะมีแนวคิดอุดมการณ์ที่เป็นเฉพาะกลุ่มสหภาพแรงงานในสังคมมิได้มีแนวคิดการปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันส่งผลให้จำนวนของสมาชิกที่เข้าร่วมขบวนการแรงงานมีจำนวนไม่มาก และแต่ละสหภาพต่างมีแนวทางการดำเนินงานที่มุ่งเน้นรักษาประโยชน์และเรียกร้องประโยชน์เฉพาะของกลุ่มตนให้ได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุดประกอบกับสหภาพแรงงานส่วนใหญ่มีแนวคิดฝักใฝ่ไปในทางอนาธิปไตยนิยมที่ปฏิเสธอำนาจรัฐ อีกทั้งระบบอุปถัมภ์ยังคงดำรงอยู่ในสหภาพแรงงานมีการสืบทอดอำนาจการขาดตอนในการพัฒนา ในตัวกฎหมาย First job contract ที่เป็นปัญหาในการสกัดกั้นการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของคนรุ่นใหม่และปัญหาของชาติพันธุ์ของฝรั่งเศสทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภาษาจึงมีความแตกต่างกันทางด้านผลประโยชน์ เป็นสาเหตุที่ทำให้สหภาพแรงงานของฝรั่งเศสไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะพัฒนาเป็นพรรคแรงงานได้อย่างของอังกฤษ

สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่มีการจัดตั้งและดำเนินงานอย่างต่อเนื่องนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่มตามตามอุดมการณ์และแนวคิดของการจัดตั้งและดำเนินงานของกลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มพวกหัวรุนแรงและปฏิวัติ มีการแสดงออกทางสังคมเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์กลุ่ม จึงมักนิยมใช้วิธีการที่ค่อนข้างรุนแรง จึงเป็นเหตุความรุนแรงที่ริเริ่ม โดยกลุ่มนี้และมีกลุ่มอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในภายหลังเป็นต้น นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่เป็นกลุ่มพวกหัวรุนแรงและปฏิวัตินี้ในทางด้านการเมืองแม้ว่าจะไม่มีพัฒนาการของกลุ่มไปสู่พรรคการเมืองทางด้านแรงงาน แต่ก็ยังเป็นกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีอัตลักษณ์และอุดมการณ์ในลักษณะเดียวกัน เช่น พรรคสังคมนิยมฝรั่งเศส พรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส และพรรครีดดิคัลส์ เป็นต้น

2) กลุ่มนิยมนาร์กซ์ แกด และเลนิน (Lenin) ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานกลุ่มนี้มองว่ากลุ่มชนชั้นแรงงานเป็นกลุ่มหลักที่ขับเคลื่อนสังคมของประเทศ จึงสมควรที่จะได้รับผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์สูงสุดโดยผลตอบแทนที่ว่านี้จะต้องตั้งอยู่บนหลักความเท่าเทียมเมื่อ

เปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่กลุ่มทางสังคมอื่น ๆ ได้รับ สำหรับหลักการและแนวความคิดในการขับเคลื่อนกลุ่มเช่นนี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมฝรั่งเศส นอกจากนี้ที่กล่าวมาทั้งหมดแล้วเป็นที่น่าสังเกตว่าแม้กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานกลุ่มนี้จะไม่มีการพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองทางด้านแรงงาน แต่กลุ่มนี้ก็ยังคงเป็นกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์และแนวคิดในลักษณะเดียวกัน เช่น พรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส (Parti Communiste Français: PCF) เป็นต้น

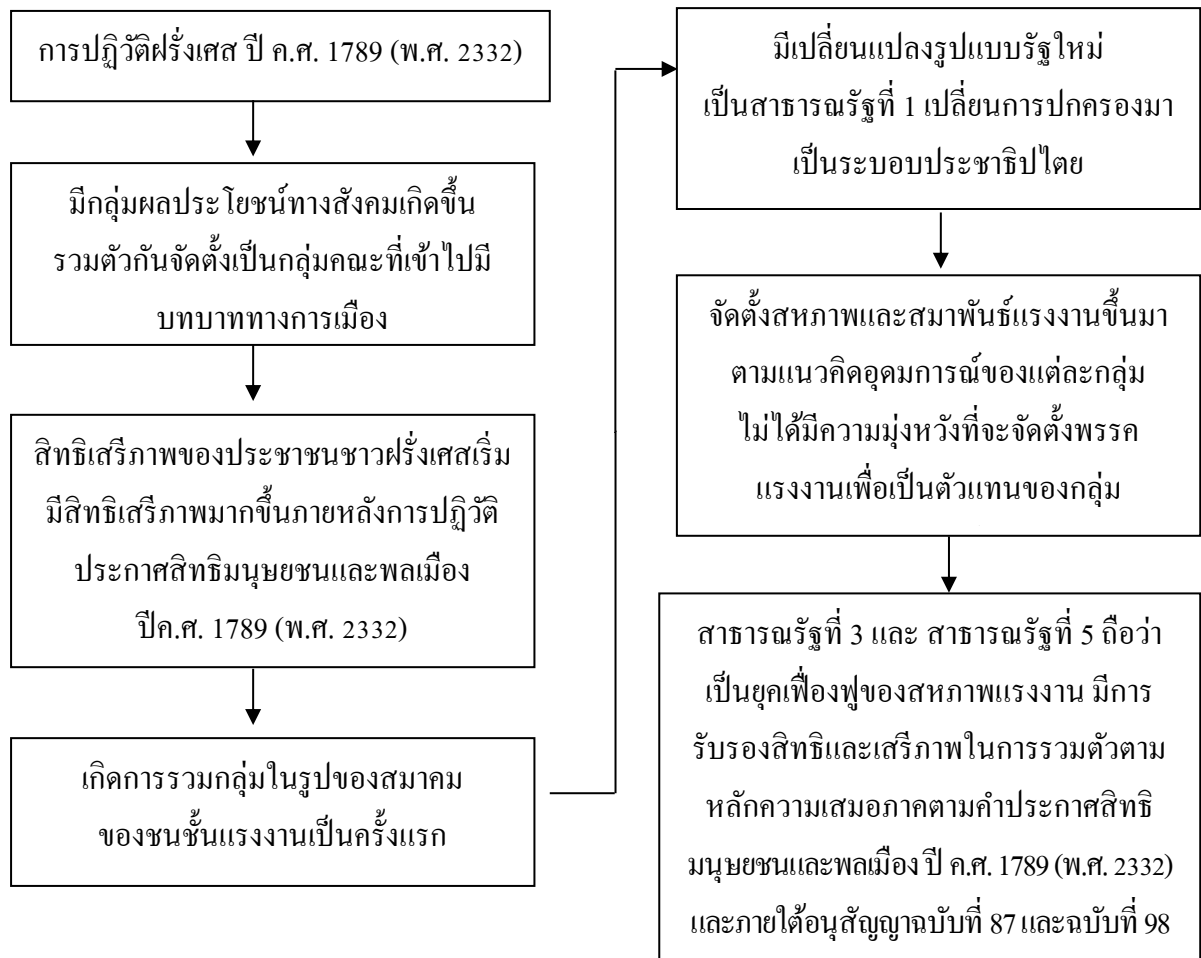
3) กลุ่มปฏิรูป เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีหลักการและแนวคิดส่งเสริมอุดมการณ์ทางด้านสังคมนิยมประชาธิปไตยที่ต่อต้านการดำเนินงานต่าง ๆ ระบบตลาดเสรีที่มีลักษณะครอบงำทางเศรษฐกิจแบบผูกขาด อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานกลุ่มนี้จะไม่มีการพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองทางด้านแรงงาน แต่กลุ่มนี้ก็ยังคงเป็นกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น พรรคสังคมนิยม (Parti Socialiste: PS)

4) กลุ่มคริสเตียนเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีความเชื่อ ความศรัทธา และมีแนวทางดำเนินงานอย่างเคร่งครัดตามหลักการทางศาสนาคริสต์เพื่อประโยชน์สุขร่วมกันของคนในสังคมและมุ่งลดความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ ที่มีในสังคมฝรั่งเศสแม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานกลุ่มนี้จะไม่มีการพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองทางด้านแรงงาน แต่กลุ่มก็มีบทบาททางการเมืองโดยเป็นกลุ่มผู้สนับสนุนพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น พรรคขบวนการสาธารณรัฐนิยม (Mouvement Républicain Populaire: MRP)

กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศสทั้ง 4 กลุ่มข้างต้น แม้ว่ายังเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมด้านแรงงานขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกกระจายอยู่ทั่วประเทศ แต่ไม่มีกลุ่มใดพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองที่มีบทบาทในรัฐสภา แต่ละกลุ่มจะมีการดำเนินงานที่เป็นอิสระ มีวิธีการเรียกร้องผลประโยชน์ทางด้านแรงงานและสวัสดิการทางสังคมตามอุดมการณ์และแนวคิดของกลุ่ม โดยทั้งหมดจะเรียกร้องด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะและอาจมีการประกาศนัดหยุดงานประท้วง เพื่อให้รัฐบาลและพรรคการเมืองให้ความสนใจนำไปแก้ไขปัญหาให้แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการเรียกร้องในบางกลุ่มอาจจะมีการแสดงออกที่รุนแรงและไม่อิงกับการเรียกร้องทางการเมืองแต่เป็นไปเพื่อประโยชน์และความเป็นธรรมร่วมกันของคนสังคมหรือเฉพาะกลุ่มของตนเท่านั้น เช่น เหตุการณ์มีอบเสื้อกั๊กสีเหลือง (Mouvement des gilets jaunes) เริ่มขึ้นในวันที่ 17 พฤศจิกายน ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) ที่ยังคงมีปัญหาต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้ (วันที่ 5 มิถุนายน ค.ศ. 2019) (พ.ศ. 2562) และไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงเมื่อไหร่ เป็นการต่อต้านนโยบายการขึ้นภาษีน้ำมันดีเซล เพราะทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยได้ต่ำเหตุการณ์ในครั้งนี้เป็นการรวมกลุ่มของมวลชนหลากหลายกลุ่มไม่ได้มีแกนนำจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นหลัก ซึ่งเป็นเหตุการณ์ประท้วงที่

รุนแรงที่สุดในรอบ 50 ปี และเหตุการณ์มิถุนาแดงเดือด (France 1936: Red Hot June) จากเหตุการณ์การประท้วงของแรงงานที่ต้องการปกป้องสมาชิก 2 คนที่ถูกเลิกจ้าง จนนำไปสู่ความวุ่นวายทั่วประเทศ โดยการประท้วงในครั้งนี้มีกลุ่มขบวนการฟาสซิสต์เป็นแกนนำหลัก เป็นต้น

ในกรณีของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานนั้น เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมของชนชั้นล่างที่ผู้ใช้แรงงานในภาคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเกษตร พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมที่ถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกกดขี่ทางสังคมจากสถาบันกษัตริย์และชนชั้นสูงจนนำไปสู่การปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) ที่นำโดยกลุ่มชนชั้นกลางและชนชั้นล่างที่เรียกตัวเองว่ากลุ่มจacobin (Jacobin) เพื่อล้มล้างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์อย่างรุนแรงพร้อม ๆ กับการสถาปนาการปกครองประเทศใหม่เป็นการปกครองแบบสาธารณรัฐที่พลเมืองมีสิทธิเสรีภาพ และภารดรภาพอย่างเท่าเทียมกันภายใต้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด และการลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ทำให้สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเป็นไปตามมาตรฐานสากลอันเป็นที่ยอมรับของอารยประเทศ โดยพัฒนาการที่สำคัญของกลุ่มแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศส (ดูภาพประกอบที่ 4.3)

ภาพประกอบที่ 4.3 พัฒนาการของกลุ่มแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ภายหลังการปฏิวัติกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมต่าง ๆ ได้ก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มฌาคอบีน (Jacobin) สำหรับกลุ่มผู้ใช้แรงงานภายใต้การปกครองแบบสาธารณรัฐพบว่าเกิดขึ้นพลเมืองมีสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มสมาคมด้านต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่รวมกันจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงาน โดยลักษณะการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่มีบทบาททางการเมือง จำแนกได้เป็น 4 กลุ่มตามตามอุดมการณ์และแนวคิดของการจัดตั้งและดำเนินงานของกลุ่ม แต่ในทั้ง 4 กลุ่มไม่มีกลุ่มใดที่มีการพัฒนาไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองในลักษณะเดียวกันกับประเทศอังกฤษ โดยทั้ง 4 กลุ่มจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองในฐานะผู้ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์สอดคล้องกับอุดมการณ์ที่เป็นแนวทางดำเนินงานของกลุ่มเท่านั้น ไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นและไม่ได้เป็นฐานมวลชนของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งอย่างพรรคแรงงานของอังกฤษ

ฉะนั้น บทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือสหภาพแรงงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจึงมีบทบาทการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างอิสระ ไม่ถูกครอบงำโดยระบบพรรคการเมือง ในระบบรัฐสภาโดยกลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือสหภาพแรงงานต่างมีสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงออกและขับเคลื่อนข้อเรียกร้องต่าง ๆ ทั้งเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ของกลุ่มและผลประโยชน์ทางสังคม จึงพบว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานมักจะประกาศนัดหยุดงานและเป็นแกนนำเดินขบวนเรียกร้องผลประโยชน์จากรัฐบาลทั้งในลักษณะที่มีเหตุการณ์รุนแรงและไม่รุนแรง ซึ่งมักจะพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลเข้าไปรวมและให้การสนับสนุน กลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือสหภาพแรงงานจึงเป็นกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองทั้งผู้สนับสนุนพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ตรงกับกลุ่ม และดำเนินงานเรียกร้องทางสังคมอย่างอิสระไม่ขึ้นอยู่กับพรรคการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทั้งสิ้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้สหภาพแรงงานของฝรั่งเศสไม่เข้มแข็งเหมือนสหภาพแรงงานของอังกฤษในแต่ละสหภาพแรงงานมีจำนวนสมาชิกไม่มากพอจึงไม่มีอำนาจในการเจรจาต่อรองกับรัฐบาล เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจึงต้องมีการรวมตัวกันเฉพาะกิจของสหภาพแรงงานต่าง ๆ เพื่อร่วมขบวนการในการเรียกร้องผลประโยชน์เมื่อสิ้นสุดเหตุการณ์ก็จะแยกย้ายกันไป

ปัจจัยที่เป็นตัวเกื้อหนุน ในการพัฒนา กลุ่มผู้ใช้แรงงานของฝรั่งเศสมาเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองมีดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนฝรั่งเศสภายหลังการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) ทำให้ประชาชนฝรั่งเศสมีสิทธิทางการเมืองอย่างเสมอภาค ทุกคนมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคที่มีอุดมการณ์แนวคิดที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนเองในส่วนของสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นจะมีลักษณะที่เป็นจุดต่างกับของประเทศอังกฤษที่มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ไม่ใช้ความรุนแรงใช้วิธีการอะลุ่มอล่วยและการถือกำเนิดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ได้เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ไม่ได้เกิดจากการลิดรอนสิทธิหรือจำกัดอำนาจของกษัตริย์ ซึ่งแตกต่างกับของฝรั่งเศสการเกิดกลุ่มผู้ใช้แรงงานนั้นเริ่มจากการถูกบีบบังคับจนนำไปสู่การปฏิวัติในปี ค.ศ. 1789 (พ.ศ. 2332) เหตุการณ์ในครั้งนั้นส่งผลให้เกิดความแตกหักของอำนาจกษัตริย์และขุนนางกับชนชั้นสามัญชน (ชนชั้นกลางและชนชั้นแรงงาน) จากความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นของประชาชนเมื่อมีรัฐธรรมนูญที่ก่อให้เกิดสิทธิเสรีภาพที่เป่งบานในลักษณะปัจเจกชนที่มีความเท่าเทียมกันจึงเป็นการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นมาตามระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2) ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพัฒนาการการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเหตุผลในทางประวัติศาสตร์ที่ผู้ใช้แรงงานในระดับสามัญชนหรือคนในกลุ่มชนชั้นแรงงาน มักจะถูกกดขี่ข่มเหงมีความเหลื่อมล้ำกันสูง เมื่อสิ้นสุดความอดทนจึงนำมาสู่ความแตกหักจนเกิด

เหตุการณ์ปฏิวัติของฝรั่งเศสขึ้นมีการล้มล้างสถาบันและมีการออกรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวฝรั่งเศส จึงส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานเริ่มเข้ามามีบทบาทมีสิทธิในการเรียกร้องต่าง ๆ แต่ภาพของผู้ใช้แรงงานในฐานะที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมยังไม่ค่อยมีความเด่นชัดว่าเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพราะในการรวมกลุ่มนั้น ไม่ได้มีแต่เฉพาะผู้ใช้แรงงานเท่านั้นแต่ยังมีกลุ่มอื่นๆ เข้ามารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ และในช่วงเวลาที่สถาบันถูกล้มล้างก็เกิดภาวะการณ์ที่ฝรั่งเศสได้เริ่มมีการจัดรูปแบบรัฐใหม่ขึ้นมา จนเกิดเป็นสาธารณรัฐที่ 1 ยุคเริ่มต้นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฝรั่งเศสสาธารณรัฐที่ 2 ได้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างชนชั้นกลางกับชนชั้นแรงงาน สาธารณรัฐที่ 3 ถือว่าเป็นยุคที่มีความเท่าเทียมกันมากที่สุด ยุคนี้ได้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่เด่นชัดมีการจัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้นอย่างมากมาย กลุ่มผู้ใช้แรงงานเริ่มมีบทบาทที่เด่นชัดประกออบกับกลุ่มผู้ใช้แรงงานของฝรั่งเศสได้มีแรงงานที่หลากหลายอาชีพ ซึ่งสิ่งที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนคือการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ใช้แรงงานฝรั่งเศสในรูปของสหภาพหรือสหพันธ์แรงงานนั้นในแต่ละกลุ่มก็จะมีจุดมุ่งหมายในแง่ของอุดมการณ์ของกลุ่มรวมถึงการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของกลุ่มซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่คือกลุ่มสมาพันธ์แรงงานฝรั่งเศส (C.G.T) จะมีแนวคิดอุดมการณ์ที่ใช้ความรุนแรงในการเรียกร้องและนิยมชมชอบระบอบเผด็จการ กลุ่มสหภาพเซเมเตอูว์ (C.G.T.U.) จะมีแนวคิดแบบคอมมิวนิสต์ กลุ่มสหภาพเซเอฟเดเด (C.F.D.T) นิยมการปฏิรูปไม่นิยมการใช้ความรุนแรงเป็นสหภาพที่เปิดกว้าง และกลุ่มสหภาพแรงงานคริสเตียน (C.F.T.C) จะเน้นความเท่าเทียมกันในสังคม จึงเห็นได้ว่าในแต่ละกลุ่มจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นตัวขับเคลื่อนบทบาททางการเมืองภายใต้สิทธิเสรีภาพของปัจเจกและกลุ่มจึงไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง

3) ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน กลุ่มแรงงานของฝรั่งเศสในแต่ละกลุ่มจะมีแนวคิดอุดมการณ์และผลประโยชน์ที่แตกต่างกันไป ในการรวมกลุ่มของแต่ละกลุ่มนั้นปัจเจกบุคคลที่จะเข้าร่วมกลุ่มไหนก็จะมองถึงอุดมการณ์ของกลุ่มและผลประโยชน์ที่สอดคล้องกับตนเองเป็นหลัก และสามารถย้ายกลุ่มได้ตามความพอใจของตนเอง

4) ปัจจัยการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานทางการเมืองของกลุ่มที่มีความต่อเนื่องเป็นเวลานานนับตั้งแต่เริ่มมีขบวนการแรงงานของฝรั่งเศสเกิดขึ้นจะเห็นว่ามักจะมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองอยู่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ในความเบ่งบานของสิทธิเสรีภาพอาจจะทำให้สิทธิในการเรียกร้องเกิดความรุนแรงหรือไม่รุนแรงก็ได้ในรูปแบบของฝรั่งเศสในการเดินขบวนประท้วงหรือการนัดหยุดงานที่เกิดขึ้นอยู่เนือง ๆ

5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของฝรั่งเศสนั้นภายหลังจากการปฏิวัติฝรั่งเศสประชาชนทุกคนในฝรั่งเศสจะมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก

แม้ว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะมีหลากหลายชาติพันธุ์แต่ถ้าเป็นประชาชนฝรั่งเศสแล้วทุกคนก็เสมอภาคกันหมดไม่มีแบ่งแยกสีผิว เพศ หรือศาสนา ในสิทธิเสรีภาพการแสดงออก การพูด การเคลื่อนไหวทางการเมืองต่าง ๆ

6) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากความลำบากยากแค้นของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ต้องทนทุกข์ทรมานกับการทำงานกับเครื่องจักรการถูกเอาเปรียบจากกลุ่มชนชั้นนายทุนจากการเติบโตที่รวดเร็วของอุตสาหกรรมทำให้ต้องมีการเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ในขณะที่กลุ่มชนวนาถูกกดขี่และธุรกิจของชนชั้นกลางถูกบีบให้เล็กลงเรื่อย ๆ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในมือของคนกลุ่มเล็ก ๆ เพียงกลุ่มเดียวค่าจ้างต่ำและคนว่างงานสูง จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานขึ้นอย่างมากมาย

7) ปัจจัยทางด้านมวลชน ซึ่งในสาธารณรัฐฝรั่งเศสกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานนั้นไม่ได้ผูกติดหรือยึดติดกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งมาตั้งแต่ในอดีต ด้วยความที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีกลุ่มแรงงานใหญ่ ๆ หลายกลุ่มที่มีบทบาทในทางการเมือง ในแต่ละกลุ่มก็มีความคิดอุดมการณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งสังเกตได้ว่าการที่กลุ่มแรงงานจะเลือกพรรคการเมืองใดนั้นมักจะขึ้นอยู่กับนโยบายของพรรคนั้น ๆ มีความสอดคล้องหรือให้ผลประโยชน์กับกลุ่มหรือไม่ มักจะมีความผันแปรไปตามนโยบายและผลประโยชน์ของพรรค

8) ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครอง ในสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีกฎหมายที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกับประเทศอังกฤษและการลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ได้มีการจัดตั้งขึ้น โดยมีเป้าหมายร่วมกันของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในแต่ละกลุ่มทั้งทางภาครัฐและเอกชนเมื่อปัจเจกชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันก็มีความเด่นชัด จึงทำให้เกิดบริบทพหุสังคมที่มีความหลากหลายของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมขึ้นมา แต่ละกลุ่มก็มีสิทธิเสรีภาพในการดำเนินงานในส่วนของตน ซึ่งในกลุ่มของผู้ใช้แรงงานแต่ละกลุ่มก็จะแตกต่างกันตามอุดมการณ์ในการดำเนินงานของกลุ่ม การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองนั้น การสนับสนุนพรรคการเมืองใดก็จะขึ้นอยู่กับอุดมการณ์และการทำงานที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่ม หรือมีความเป็นอิสระในการเรียกร้องเพื่อให้รัฐบาลหรือฝ่ายค้านมารับข้อเรียกร้องเพื่อผลักดันในระดับนโยบายหรือกฎหมายออกมาในเชิงคุ้มครอง หรือการดูแล หรือแก้ไขปัญหามากกว่าที่จะพัฒนาไปเป็นพรรคการเมือง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานซึ่งเข้ามามีบทบาททางการเมืองของฝรั่งเศสนั้นแม้ว่าจะมีกลุ่มผู้ใช้แรงงานแต่เนื่องจากความเฟื่องฟูในเรื่องสิทธิเสรีภาพของพลเมืองในการเรียกร้องต่าง ๆ นั้น ไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปร่วมในสภา ถ้าหากประชาชนชาวฝรั่งเศสต้องการอะไรก็จะรวมตัวกันต่อสู้และประท้วงจนกว่าจะได้รับชัยชนะ เพราะสิทธิในการนัดหยุด

งานนั้นเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงทำให้การนัดหยุดงานเป็นพลังอำนาจของสหภาพแรงงานที่จะใช้ในการต่อรองกับรัฐบาลและสามารถบรรลุเป้าหมาย

ในการนัดหยุดงานมันเป็นจารีตประเพณีที่ได้มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาที่ใครอยากได้อะไรก็นัดหยุดงานประท้วงบนถนนในการประท้วงแต่ละครั้งแม้จะไม่ใช่ว่าผู้ใช้แรงงาน แต่ถ้าหากมีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความชอบธรรมกลุ่มต่าง ๆ ก็จะลงมา ด้วยเหตุการณ์ประท้วงที่ผ่านมา ส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองแต่เป็นบทบาททางการเมืองในลักษณะของการเรียกร้องสิทธิพลเมืองหรือสิทธิเสรีภาพของกลุ่มที่กระทำในลักษณะของสาธารณะและพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์หรืออยู่ตรงข้ามกับรัฐบาลและรัฐบาลก็จะลงมาจับข้อเรียกร้องนั้น ๆ เพราะถ้าหากรัฐบาลเพิกเฉยก็อาจจะเกิดกรณีการนัดหยุดงานทั่วประเทศการเคลื่อนไหวการประท้วงบนท้องถนนของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในปี ค.ศ. 1936 (พ.ศ. 2479) การประท้วงของนักศึกษาและผู้ใช้แรงงานในปี ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) และการนัดหยุดงานของแรงงานการรถไฟของฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) จนเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศตามมา

3.3 ประเทศญี่ปุ่น

การรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมของญี่ปุ่นเริ่มมีมาตั้งแต่ก่อนคริสต์ศักราช เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ในลักษณะการรวมกลุ่มตามกฎธรรมชาติ (ตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 หัวข้อพัฒนาการและการดำเนินงานของพรรคการเมืองที่มีกลุ่มทางด้านแรงงานเป็นผู้สนับสนุนหลัก) ในวิธีการปกครองที่เกิดจากการแย่งชิงของกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นนักรบหรือทหารกลุ่มไหนที่ได้รับชัยชนะก็จะเข้าไปบริหารปกครองประเทศ แม้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีจำนวนน้อยที่สุดก็ตาม เมื่อเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมได้เกิดกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใหม่เกิดขึ้นคือกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน ซึ่งการรวมกลุ่มของแรงงานเป็นไปตามสิทธิที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญต่อมาภายหลังญี่ปุ่นได้พ่ายแพ้ในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาควบคุมในเรื่องการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานให้มีความสอดคล้องกับสหรัฐอเมริกาที่เป็นลักษณะสหภาพแรงงานภายในสถานประกอบการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความวุ่นวายจากการรวมตัวของสหภาพแรงงาน ถึงแม้ว่าในอดีตประเทศญี่ปุ่นจะมีข้อจำกัดของกฎหมายแรงงานแต่หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 กฎหมายต่าง ๆ ของญี่ปุ่นก็ให้สิทธิในการรวมกลุ่มกับผู้ใช้แรงงานมากขึ้น และการที่ประเทศญี่ปุ่นได้ลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ยิ่งแสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของการรวมกลุ่มตามหลักมาตรฐานของอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับอีกด้วย จึงทำให้กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานสามารถพัฒนาไปสู่การจัดตั้งพรรคการเมืองที่เอื้อต่อผู้ใช้แรงงานในเวลาต่อมา

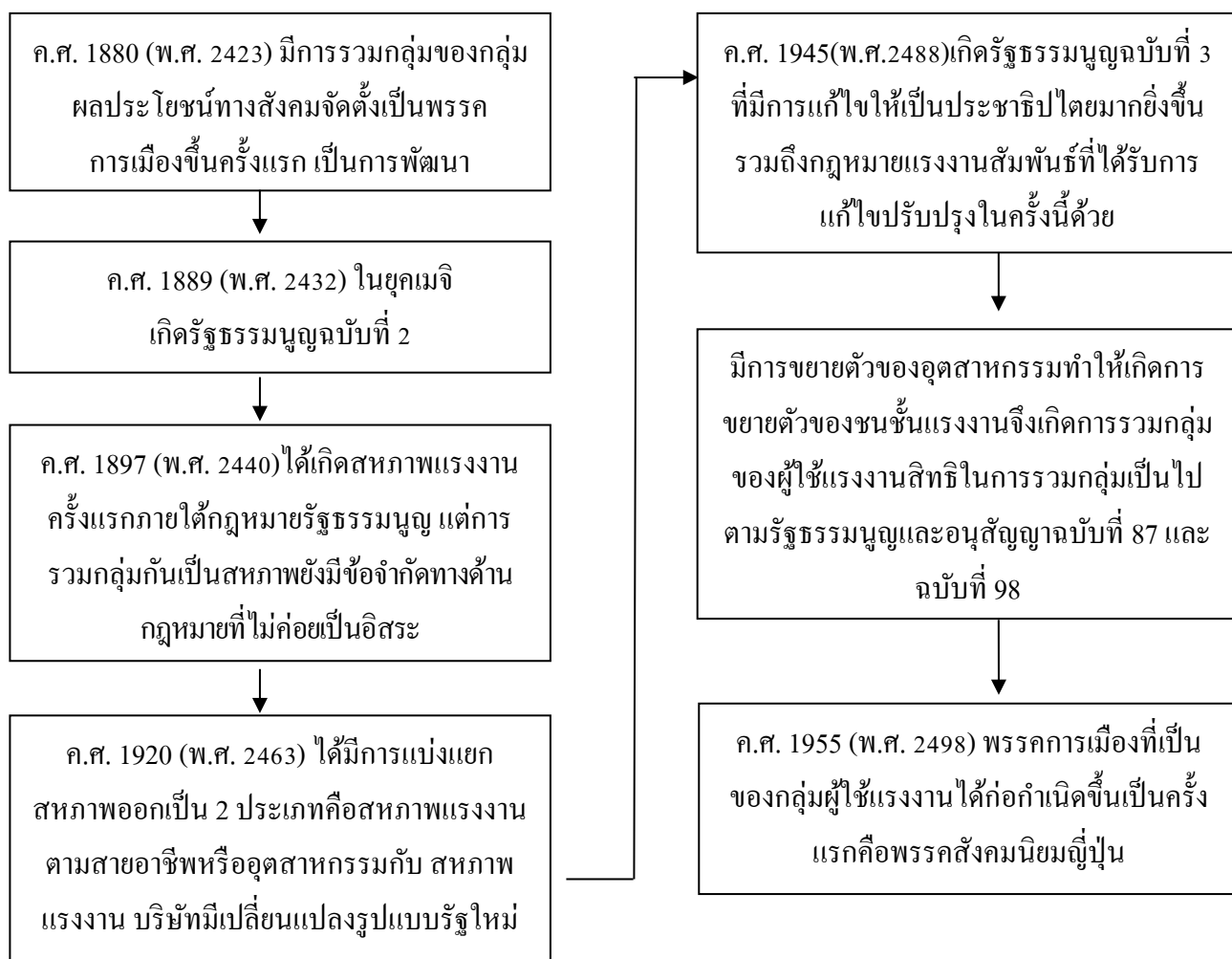
จากที่กล่าวมานั้น ประเทศญี่ปุ่นมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีความเจริญรุ่งเรืองและเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดในโลก เป็นผลทำให้เกิดพรรคการเมืองขึ้นอย่างมากมาย แต่ในระบบของพรรคการเมืองนั้นจะยังคงเป็นแบบระบบพรรคเดียวครอบงำมาตั้งแต่ในอดีตเพราะการยึดติดในระบบอุปถัมภ์ค้ำชู บุญคุณ เครือญาติที่ยังคงฝังแน่น จึงส่งผลให้พรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมเป็นพรรคที่มีลักษณะแบบอนุรักษนิยมคือพรรคเสรีประชาธิปไตย มีกลุ่มที่ให้การสนับสนุนก็คือกลุ่มข้าราชการ นักธุรกิจ และยังได้การสนับสนุนจากกลุ่มประชาชนที่ไม่นิยมฝ่ายซ้าย ภายหลังได้มีพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานคือพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นมีฐานมวลชนที่ให้การสนับสนุนหลักคือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของญี่ปุ่นมีประวัติศาสตร์ทางการเมืองการปกครองในยุคกลางเป็นยุคของศักดินามีกลุ่มทหารหรือ โชนุนที่เป็นชนชั้นปกครองเป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มีอำนาจ และยังมีกลุ่มที่เป็นชนชั้นได้ปกครองอีกถึง 3 กลุ่มและกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศก็คือพวกชาวไร่ชาวนาที่เป็นผู้ใช้แรงงานกลับไม่ได้มีสิทธิมีเสียงใด ๆ เลย ต่อมาในช่วง 16 ปีก่อนที่จะมีรัฐธรรมนูญฉบับแรกของญี่ปุ่นได้มีการเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งตามการปกครองระบอบรัฐสภาได้มีการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองขึ้นเป็นครั้งแรก และเป็นครั้งแรกที่ญี่ปุ่นได้มีระบบตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์เข้าไปทำหน้าที่ในสภาต่างๆที่ยังไม่มีกฎหมายให้การรับรองแต่การรวมกลุ่มเป็นก็ไปได้อย่างอิสระและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นก้าวแรกของระบอบประชาธิปไตยในญี่ปุ่น เมื่อเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมได้มีกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมใหม่เกิดขึ้นก็คือกลุ่มแรงงานที่อยู่ตามโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จาก การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมทำให้มีการขยายตัวของผู้ใช้แรงงาน ทำให้ผู้ใช้แรงงานเริ่มมองถึงการรวมตัวเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มรวมถึงการได้รับอิทธิพลจากประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการจัดตั้งสหภาพแรงงานเป็นครั้งแรกในช่วงปี ค.ศ. 1897 (พ.ศ. 2530) แต่ก็ยังคงมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายแรงงานและการถูกมองว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงทำให้รัฐเข้าไปแทรกแซงในการดำเนินงานส่งผลให้การรวมตัวเป็นไปด้วยความยากลำบาก ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 รัฐเข้าแทรกแซงสหภาพแรงงานอย่างหนักได้มีการยุบเลิกสหภาพไปอย่างมากมายและมีการจัดตั้งองค์การของรัฐในโรงงานต่าง ๆ เป็นการจำกัดสิทธิอย่างมากในช่วงเวลาดังกล่าว

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลงทำให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาควบคุมประเทศญี่ปุ่นและตัดทอนอำนาจของทหารลงไปจนหมดส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นไม่มีกองกำลังทหารอีกเลย และให้ทำการส่งเสริมประชาธิปไตยมีการเขียนรัฐธรรมนูญและแก้ไขกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานสัมพันธ์ให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานและมีการคุ้มครองแรงงานอย่างชัดเจนภายใต้กฎหมาย

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) ส่งผลให้เกิดระบบการเมือง เศรษฐกิจและสังคมใหม่ ขึ้นในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่นั้นมา ประเทศญี่ปุ่นมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาอุตสาหกรรมจนขึ้นมา เป็นมหาอำนาจทางด้านอุตสาหกรรม ส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ ผู้ใช้แรงงานขยายจำนวนออกมามากด้วยกฎหมายที่เป็นประชาธิปไตยและเอื้อต่อการรวมกลุ่ม จัดตั้งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานมาเป็นสหภาพแรงงานจึงทำให้การรวมตัวกันของกลุ่ม ผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย จนกระทั่งกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน ของญี่ปุ่นมีความเข้มแข็งจนสามารถพัฒนามาเป็นพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นที่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่ม ผู้ใช้แรงงานและมีฐานมวลชนที่เป็นกรรมกร

หากจะกล่าวถึงแต่เฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นที่มาของพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงานคือพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นที่ได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1955 (พ.ศ. 2498) แม้จะเป็นพรรคการเมืองที่ได้มีการก่อตั้งมาไม่ได้ยาวนานอย่างไรในประเทศอังกฤษ แต่ก็ถือว่าเป็นพรรคการเมืองที่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้แรงงานจากความเข้มแข็งของรัฐธรรมนูญในแง่มีการส่งเสริมให้เกิดสิทธิการ รวมกลุ่มกันของผู้ใช้แรงงานและรวมถึงการลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ที่เป็นตัวส่งเสริมอีกชั้นหนึ่ง โดยพัฒนาการที่สำคัญของกลุ่มแรงงานของประเทศญี่ปุ่น (ดูภาพประกอบที่ 4.4)

ภาพประกอบที่ 4.4 พัฒนาการของกลุ่มแรงงานของประเทศไทย

ถึงแม้ว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานจะมีการรวมกลุ่มในลักษณะเป็นองค์กรในทางกฎหมายที่เข้มแข็งในรูปสหภาพแรงงาน จนกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์หนึ่งในสังคมประเทศไทยเพื่อให้เกิดความพลังอำนาจที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญและใส่ใจต่อข้อเรียกร้องของกลุ่ม จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มของสหภาพแรงงานในการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มในการเจรจาเรียกร้องสิทธิประโยชน์และปกป้องรักษาผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงาน

ปัจจัยที่เป็นตัวเกื้อหนุนในการพัฒนากลุ่มผู้ใช้แรงงานของญี่ปุ่นมาเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งจนพัฒนามาเป็นพรรคการเมืองมีดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีการให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองและให้มีการเลือกตั้งในยุคเมจิภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ที่มีความเป็นประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง

การเมืองของประเทศได้โดยตรง ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มกันภายใต้รัฐธรรมนูญในการเลือกผู้แทนเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในสภาแทนประชาชน

2) ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพัฒนาการการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงาน แม้ว่าประเทศญี่ปุ่นจะมีสถาบันกษัตริย์มาตั้งแต่ในอดีตต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่นได้ให้เสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานมาอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยลักษณะของการปกครองภายใต้กษัตริย์จะมีกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่อิงอยู่กับสถาบันคือกลุ่มอนุรักษนิยมภายหลังได้พัฒนามาเป็นพรรคเสรีประชาธิปไตยที่เป็นพรรคใหญ่พรรคเดียวและผูกขาดอำนาจมาจนกระทั่งได้เกิดพรรคการเมืองที่เป็นการรวมกลุ่มของกลุ่มผู้ใช้แรงงานมาเป็นพรรคสังคมนิยม ญี่ปุ่นเข้ามาเป็นคู่แข่งในการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มักจะผลัดกันครองอำนาจมาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าสภาพแรงงานของญี่ปุ่นจะมีวิวัฒนาการไม่แน่นอนเหมือนประเทศในแถบยุโรปแต่ก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่เคยมีเหตุการณ์ต้องสะดุดหยุดลง การให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนเองตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

3) ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน เพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของกลุ่มและให้เกิดอำนาจในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น จึงทำให้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อให้เกิดพลังในการผลักดันข้อเรียกร้องผลประโยชน์ต่าง ๆ และได้รับการตอบสนองกลับมาสู่ผู้ใช้แรงงานอย่างเป็นรูปธรรม

4) ปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานทางการเมืองของกลุ่มที่มีการทำกิจกรรมและการดำเนินงานทางการเมืองที่มีความต่อเนื่องนับตั้งแต่ที่ได้รับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดในโลก จึงเปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มแสดงความคิดเห็น การเจรจาเรียกร้อง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ได้อย่างอิสระโดยรัฐจะไม่เข้ามาแทรกแซงเพราะถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนที่พึงจะได้รับ

5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่เป็นประชาธิปไตยให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนทุกคนไม่มีการแบ่งแยกชนชั้นด้วยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำให้การแบ่งแยกชนชั้นหมดไปทำให้เกิดความเท่าเทียมกัน จึงเกิดสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มในการเจรจาต่อรองในการแสดงออกทางด้านต่าง ๆ โดยอิสระอย่างแท้จริง

6) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ในโลกที่เป็นลักษณะต่างตอบแทนการให้การอุปถัมภ์คำให้การให้การสนับสนุนซึ่งกันและกันที่ทำให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์มากที่สุด การที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานให้การสนับสนุนพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นก็เพื่อให้เข้าไปผลักดันนโยบายหรือร่างกฎหมายที่เอื้อและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

7) ปัจจัยทางด้านมวลชน พรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นมีมวลชนที่เป็นผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศเป็นฐานรากที่ทำให้การสนับสนุนเพื่อให้พรรคได้รับชัยชนะและเข้าไปเป็นตัวแทนของผู้ใช้แรงงานในการทำหน้าที่ในสภาเพื่อกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์กับผู้ใช้งาน

8) ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ทำให้การรับรองและคุ้มครอง ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของญี่ปุ่นได้มีบัญญัติไว้โดยชัดเจนในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มไว้ในมาตรา 21 และการที่ญี่ปุ่นได้ลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานจนพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงาน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การดำเนินงานของพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานของญี่ปุ่นไม่ได้เป็นเพียงแค่ฐานมวลชนที่ทำให้การสนับสนุนกับพรรคเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าไปรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่ชัดเจนและสามารถพัฒนากลุ่มทางด้านแรงงานไปสู่พรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ภายในพรรคจะมีสหภาพหลากหลายกลุ่มที่มารวมตัวกันด้วยอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนสืบต่อไป

3.4 การเปรียบเทียบรูปแบบของต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์ถึงพัฒนาการการจัดตั้งกลุ่มทางด้านแรงงานของประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น เมื่อนำมาเปรียบเทียบแล้วพบว่าปัจจัยดังนี้

1) ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้ง 3 ประเทศต่างก็มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้วยกันทั้งสิ้น

2) ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพัฒนาการการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานของประเทศอังกฤษตั้งแต่ในปี ค.ศ. 1215 และสาธารณรัฐฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 ที่ถือว่ามีประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองมาอย่างยาวนานและมีการให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของกลุ่มตามหลักประชาธิปไตยสากล ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นมีการรับเอาแนวคิดแบบประชาธิปไตยที่ช้ากว่าอีก 2 ประเทศเพราะญี่ปุ่นเพิ่งมีประชาธิปไตยภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากการพ่ายแพ้สงครามของญี่ปุ่นทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาจัดทำรัฐธรรมนูญให้กับญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1946 ทำให้รัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นมีความสมบูรณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากอย่างเห็นได้ชัด ถ้ามองในแง่ประวัติศาสตร์อันยาวนานมองในนัยยะนี้จึงกล่าวได้ว่าญี่ปุ่นไม่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน

3) ปัจจัยด้านอุดมการณ์ทางการเมือง จะเห็นได้ว่าอุดมการณ์ของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานและพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงานนั้นเป็นไปเพื่อสวัสดิการและเพื่อผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานเป็นหลัก ซึ่งการรวมกลุ่มของทั้ง 3 ประเทศมีแนวทางอุดมการณ์ที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน

4) ปัจจัยในการดำเนินงานทางด้านการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานและพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงานของประเทศทั้ง 3 มีความต่อเนื่องมาโดยไม่ได้มีการถูกยุบเลิกด้วยเหตุการณ์ทางการเมืองภายในประเทศเลย

5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี ประเทศทั้ง 3 เมื่อเข้าสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้วเรื่องชนชั้นก็ถูกสลายตามไปด้วย จึงเกิดความเท่าเทียมกันของคนในชาติมาจนถึงทุกวันนี้

6) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในการเริ่มต้นของการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานนั้นเกิดมาจากเหตุปัจจัยเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ลำบากขึ้นแก่การถูกเอารัดเอาเปรียบ จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องและเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มจนนำไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองที่เป็นของผู้ใช้แรงงาน เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุแห่งการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานของทั้ง 3 ประเทศ

7) ปัจจัยทางด้านมวลชนที่เป็นฐานในการให้การสนับสนุนพรรคแรงงานหรือพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ทั้ง 3 ประเทศต่างก็มีแม้ว่าของสาธารณรัฐฝรั่งเศสกลุ่มผู้ใช้แรงงานจะผันแปรไปตามนโยบายและผลประโยชน์ของพรรคการเมืองที่เอื้อต่อกลุ่มก็จะทำให้กลุ่มแรงงานเหล่านั้นทะเลาะแค้นเสียใจไปให้ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

8) ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครอง ทั้ง 3 ประเทศได้ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 จึงทำให้กฎหมายภายในประเทศมีความสอดคล้องกับอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ

จากการเปรียบเทียบพัฒนาการของการจัดตั้งพรรคแรงงานของทั้ง 3 ประเทศจะพบว่าปัจจัยที่มีทั้งหมด 8 ด้านนั้นประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐฝรั่งเศส มีเหมือนกันทุกด้าน ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้นมีความแตกต่างจากประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐฝรั่งเศสในด้านประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นประชาธิปไตยเนื่องจากการเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยเริ่มชัดเจนหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีรัฐธรรมนูญของประเทศจากการร่างโดยสหรัฐอเมริกาที่เป็นประเทศชนะสงครามและรัฐธรรมนูญจำกัดกำลังทหารเพื่อไม่ให้ประเทศที่มีกองกำลังทหารด้วยเกรงว่าจะทำให้ญี่ปุ่นสร้างภัยสงครามอีก ญี่ปุ่นจึงได้ปรับการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจแทนด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงเกิดแรงงานจำนวนมาก (ดูตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไปสู่พรรคการเมือง

เหตุปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนา	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	ญี่ปุ่น
1. ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย	✓	✓	✓
2. ด้านประวัติศาสตร์อันยาวนาน	✓	✓	✗
3. ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง	✓	✓	✓
4. การดำเนินงานทางการเมือง	✓	✓	✓
5. ด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี	✓	✓	✓
6. ด้านเศรษฐกิจและสังคม	✓	✓	✓
7. ด้านมวลชนที่เป็นฐาน	✓	✓	✓
8. ด้านกฎหมาย	✓	✓	✓

จากกฎหมายระหว่างประเทศทั้ง 2 ฉบับที่กำหนดสาระสำคัญในการให้มีเสรีภาพในการรวมตัวกันได้โดยอิสระ สิทธิในการจัดตั้งสหภาพแรงงาน การห้ามเข้าแทรกแซงของรัฐ ไม่ต้องการจัดตั้งองค์กรสามารถจัดตั้งองค์กรทางด้านแรงงานได้อย่างอิสระ ในการเลือกกรรมการของสหภาพแรงงานนายจ้างไม่สามารถเข้ามาแทรกแซงได้ การเข้าร่วมของสมาชิกจะต้องเป็นไปตามเจตจำนงของสมาชิกคนนั้น การยุบเลิกสหภาพต้องเป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลสาระสำคัญเหล่านี้ส่งผลให้ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นได้ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับนี้จึงได้มีหลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในมีการกำหนดไปในทิศทางเดียวกันกับอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับนี้ ดังนั้นการจัดตั้งพรรคแรงงานหรือพรรคการเมืองที่เอื้อต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

หากเมื่อเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไปสู่พรรคการเมืองของต่างประเทศและของไทยจะพบว่า ประเทศไทยมีปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการสกัดกั้นการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของไทยในทุกด้าน (ดูตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไปสู่พรรคการเมืองของ
ไทยและต่างประเทศ

เหตุปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนา	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	ญี่ปุ่น	ไทย
1. ด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย	✓	✓	✓	✗
2. ด้านประวัติศาสตร์	✓	✓	✗	✗
3. ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง	✓	✓	✓	✗
4. การดำเนินงานทางการเมือง	✓	✓	✓	✗
5. ด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี	✓	✓	✓	✗
6. ด้านเศรษฐกิจและสังคม	✓	✓	✓	✗
7. ด้านมวลชนที่เป็นฐาน	✓	✓	✓	✗
8. ด้านกฎหมาย	✓	✓	✓	✗

ผลการวิเคราะห์จึงพบถึงพัฒนาการของทั้ง 3 ประเทศที่นำไปสู่การจัดตั้งพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน โดยมีปัจจัยทั้ง 8 ด้านดังกล่าวที่เป็นรากฐานของการจัดตั้งพรรคแรงงานในขณะที่ประเทศไทยกลับเป็นเหตุนำไปสู่ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดที่ขัดขวางส่งผลให้กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของไทยไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้อย่างอิสระ อันเป็นผลพวงมาจากระบอบการปกครองของไทยที่ยังคงเป็นเผด็จการมีการล้มล้างองค์กรของกลุ่มผู้ใช้แรงงานทุกครั้งที่มีพลังในการต่อสู้จนทำให้ขาดความเชื่อมโยงที่จะส่งต่อมาในยุคใหม่ ๆ ในความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์เพราะความคิดเห็นที่แตกต่างกันและต่างคนต่างต้องการประโยชน์เพื่อตนเองสูงสุดโดยไม่มองประเทศชาติเป็นหลัก และมักจะถูกกีดกันในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทำได้เพียงแค่เรียกร้องค่าแรงเท่านั้น การยึดติดกับค่านิยมของชนชั้นในสังคมมีนายมีบ่าว การถูกมาตรการลงโทษจากต่างประเทศอันเป็นผลพวงมาจากการที่ประเทศไทยไม่ไปให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับ 87 และฉบับที่ 98 เกิดความแตกแยกของคนในชาติอย่างมากในเรื่องแนวความคิดทางการเมือง โดยเฉพาะกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการรวมกลุ่มทางด้านแรงงานของไทยจนสามารถพัฒนาไปถึงการจัดตั้งพรรคแรงงานได้อย่างประเทศอื่น

ซึ่งสรุปได้ว่าทั้ง 8 ปัจจัยล้วนเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยไปสู่ระบบพรรคการเมืองด้วยกันทั้งสิ้น (ดูภาพประกอบที่ 4.5)

ที่มา: Auwdee, ออนไลน์, 2553 (ภาพบางส่วน)

ภาพประกอบที่ 4.5 ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทย

4. การพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยไปสู่ระบบพรรคการเมือง

จากผลของการวิเคราะห์ในหัวข้อที่ 3 พบว่า เหตุปัจจัยที่เกี่ยวพันที่ทำให้เกิดการพัฒนารวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานของต่างประเทศ มี 8 ปัจจัย ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางสำหรับประเทศไทยในการพัฒนารวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานไทยเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการระบบพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน ดังนั้นการวิจัยจึงนำเอาปัจจัยของต่างประเทศ 8 ด้าน มาวิเคราะห์ตามบริบทของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการให้สิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ใช้แรงงานในประเทศไทยในการรวมกลุ่ม ดังนี้

4.1 ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้นการให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันจนมีความเข้มแข็งสามารถจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองพรรคการเมืองนั้นเป็นส่วนสำคัญที่มีการนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายสูงสุดของประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้นในบริบททางด้านการเมืองการปกครองแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 แล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงประเทศมีประชาธิปไตยที่ให้สิทธิ

เสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพียงไม่กี่ปี (4 ปี) นับจากปี พ.ศ. 2516 ถึง พ.ศ. 2519 แต่ที่เป็นปัญหาก็คือระบอบประชาธิปไตยมีความไม่สมบูรณ์จนกล่าวกันว่าประชาธิปไตยแบบไทย ๆ เนื่องจากมีการรัฐประหารเป็นระยะ ๆ นับจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2563 เป็นเวลา 88 ปี มีการรัฐประหารสำเร็จถึง 13 ครั้ง จึงทำให้พัฒนาการการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นไปอย่างช้า ๆ และไม่ต่อเนื่องส่งผลต่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่จะใช้กลไกทางรัฐสภาในการได้รับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าพัฒนาการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยจนกระทั่งเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์และมีการให้สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มของประชาชนแก่ผู้ใช้แรงงานจนกระทั่งมีการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง โดยที่การวิเคราะห์พบว่าการที่ประเทศเหล่านั้นมีพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานได้นั้น มาจากการมีปัจจัยสำคัญ 8 ด้านซึ่งด้านการเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยเริ่มต้นที่ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองซึ่งประเทศทั้ง 3 ประเทศต่างเป็นประเทศพัฒนาที่ไม่มีการรัฐประหารดังเช่นประเทศไทย ส่งผลให้ทั้ง 3 ประเทศเปิดกว้างและให้ความสำคัญทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ส่งผลให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่หลากหลายที่มีการประนีประนอมยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมเหล่านี้ทุกกลุ่มสามารถแสดงออกและเข้าไปมีบทบาททางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน อันเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งจึงเป็นเหตุให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่

4.2 ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์

การรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมที่เป็นกรรวมกลุ่มของคนทำงานซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศในรูปแบบสหภาพและสหพันธ์แรงงานจำนวนมากที่มีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ในสภาพการจ้างของกลุ่มอย่างต่อเนื่องตลอดจนเข้าไปมีบทบาททางการเมืองภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะมีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานทางการเมืองในระบบรัฐภาพอย่างต่อเนื่อง สำหรับประเทศไทยนั้นที่มาของระบบสถาบันทางการเมืองเป็นเรื่องของระบบการปกครองของกลุ่มคนที่มีอำนาจที่มีจำนวนน้อยและมีความมั่นคงได้ปิดกั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของคนกลุ่มใหญ่ การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศมักจะสะดุดหยุดลงเพราะการทำรัฐประหารและจะมีการยกเลิกกฎหมายที่เอื้อ

ต่อการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานทำให้ขาดเสถียรภาพในการรวมกลุ่ม รวมถึงการยุบเลิกสหภาพแรงงานหรือพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน จึงส่งผลให้ไม่เกิดความต่อเนื่องของการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเป็นสหภาพแรงงานหรือพรรคซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าทั้ง 3 ประเทศมีประวัติศาสตร์การรวมกลุ่มที่มั่นคงไม่มีการเข้าแทรกแซงจากรัฐตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายหลังจากทั้ง 3 ประเทศลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 แล้วสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มก็เป็นไปตามข้อบังคับของอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับนี้ตามหลักของสิทธิมนุษยชนส่งผลให้มีความต่อเนื่องของการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานมาจนถึงทุกวันนี้

4.3 ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง

การรวมกลุ่มทางสังคมที่มีความเข้มแข็งเพื่อต่อรองผลประโยชน์กับผู้ปกครองและชนชั้นปกครองนั้น โดยมีอุดมการณ์ร่วมกันและการดำเนินงานร่วมกันเพื่อเข้าไปมีบทบาททางการเมืองในระบบรัฐสภา สำหรับประเทศไทยนั้นในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานมักจะมีความคิดที่เป็นลักษณะของแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อเข้าสู่ระบบการเมืองเป็นพรรคการเมืองที่จะต้องมีความคิดอุดมการณ์ร่วมกันแต่ความแตกแยกของผู้นำกลุ่มที่เกิดขึ้นอยู่เสมอจนไม่เกิดอุดมการณ์ร่วมกันหรือการรวมกลุ่มที่เป็นเพียงกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานก็ตามแม้จะอยู่ในสหภาพเดียวกันก็มักมีความแตกแยกทางด้านความคิดอยู่เสมอปัญหาการตัดขาดเครือข่ายของการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในแต่ละภาคส่วนออกจากกันและข้อจำกัดในการรวมกลุ่มเป็นสหภาพที่เป็นเพียงสหภาพภายในสถานประกอบการอันเป็นผลพวงมาจากการตีกรอบของกฎหมายให้การรวมตัวของผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้างเท่านั้นทำให้การต่อสู้ถูกบีบให้แคบลงจนกลายเป็นการต่อสู้เพื่อปากเพื่อท้องเท่านั้นแต่ละกลุ่มจึงมองเพียงแค่ผลประโยชน์ภายในเท่านั้นไม่ได้มองไปถึงภาพรวมของกลุ่มของผู้ใช้แรงงานทั้งประเทศส่งผลให้สหภาพไม่มีพลังมากพอที่จะเข้าไปทำการเจรจาต่อรองในสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้เลย เมื่อซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน ดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าทั้ง 3 ประเทศมีแนวคิดอุดมการณ์ในลักษณะที่เป็นเอกภาพมีความยึดโยงกับคนส่วนใหญ่ของประเทศ การกำหนดนโยบายเป็นแบบองค์รวมในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ก็มักจะออกมาเคลื่อนไหวตามอุดมการณ์ร่วมกันเสมอ

4.4 ปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานของกลุ่มเกี่ยวกับทางการเมือง

การเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วยการใช้สิทธิเสรีภาพภายใต้กฎหมายที่ให้การคุ้มครองในการร่วมกลุ่มและการชุมนุมสาธารณะเพื่อเรียกร้องและชุมนุมที่มีการยกระดับที่นำไปสู่การประกาศ

นักหยุดงานที่เป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของผู้ใช้แรงงานสำหรับประเทศไทยนั้นในการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่เกี่ยวกับทางด้านการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้ลดน้อยถอยลงภายหลังเหตุการณ์วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 จากเหตุการณ์รัฐประหาร แม้ว่าภายหลังกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานพยายามที่จะลุกขึ้นเพื่อต่อสู้ทางด้านการเมืองหลายต่อหลายครั้งแต่ก็จะต้องยุติไป ไม่ว่าจะเป็นเพราะแกนนำของกลุ่มผู้ใช้แรงงานมักจะถูกกำจัดด้วยการทำให้หายสาบสูญไปหรือเพราะเหตุการณ์รัฐประหารก็ตาม จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและมีการแทรกแซงจากรัฐอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นผลพวงมาจากการรัฐประหารและข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวทางด้านการเมือง ทำให้สภาพแรงงานไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางด้านการเมืองได้ทำได้เพียงแค่การเรียกร้องการขึ้นค่าแรงหรือเพื่อปากท้องเท่านั้นซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานของกลุ่มเกี่ยวกับทางด้านการเมืองอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าประเทศทั้ง 3 นั้นมีสภาพทั่วไปของการรวมกลุ่มและการพัฒนาการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองนั้น จะมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องและไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐในลักษณะที่เข้าไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพของการรวมกลุ่มและการดำเนินงานของกลุ่ม จะเห็นว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่มีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมืองในปัจจุบันนั้นเป็นผลมาจากการมีสิทธิและเสรีภาพตามหลักสิทธิมนุษยชน

4.5 ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี

รากฐานของรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอย่างมีเสรีภาพตามอุดมการณ์และความเชื่อทางการเมืองล้วนแล้วเริ่มต้นมาจากระบบอุปถัมภ์ด้วยกันทั้งสิ้น ได้เกิดการรวมกลุ่มตามอุดมการณ์ทางการเมืองจะมีการแสดงออกเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มแล้วยังมีการแสดงออกและเคลื่อนไหวทางการเมืองในเรื่องทางการเมืองที่เป็นผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนด้วยได้อย่างอิสระ สำหรับประเทศไทยนั้นก็เช่นกันที่มีความเชื่อในเรื่องระบบอุปถัมภ์ ในอดีตมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มีการแบ่งชนชั้นทางสังคมเป็นชนชั้นปกครองกับชนชั้นได้ปกครองจะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะอุปถัมภ์ คนส่วนใหญ่เป็นแรงงานภาคเกษตรซึ่งไม่มีอิสระถ้าต้องมีการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นจะต้องหาคนซึ่งอยู่เหนือกว่าเข้ามาอุปถัมภ์หรือช่วยเหลือ จึงส่งผลให้ทัศนคติของค่านิยมความเชื่อของคนไทยที่ยังคงยึดในระบอบนายกับบ่าวแม้ว่าประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและมีรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่ปี 2475 เป็นการให้สิทธิเสรีภาพแก่ปวงชนชาวไทยครั้งแรกแต่ก็ไม่ได้ทำให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพที่ได้รับไม่เชื่อเรื่องความเสมอภาค ยังคงยึดติดกับวัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่ยังคงฝังรากลึกในเรื่องระบบอุปถัมภ์ยังเชื่อในชนชั้นมันจะคล้อยตามผู้ที่ให้อุปถัมภ์แสดงให้เห็นถึงเอก

มฤตยูยังไม่ได้หลุดพ้นไปจากบ่าทั้งสองข้าง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่เข้าใจในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีวัฒนธรรมและจารีตประเพณีในเรื่องของสิทธิการรวมกลุ่ม ดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าประเทศทั้ง 3 แม้ว่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กรจะมีในลักษณะอุปถัมภ์ก็ตาม แต่ด้วยลักษณะการรวมกลุ่มกัน ภายหลังจากเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมของทั้ง 3 ประเทศ มีปลูกฝังให้ประชาชนมีสำนึก เคารพความคิดเห็นของเสียงข้างมากที่เป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงทำให้มีการเลือกผู้นำในองค์กรและมีกระบวนการการตัดสินใจร่วมกันขององค์กรด้วยการเคารพเสียงข้างมาก จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมกลุ่มต่าง ๆ มีเอกภาพและความเข้มแข็งในการต่อรองผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของคนส่วนใหญ่

4.6 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานนั้นมักจะเกิดขึ้นภายหลังการพัฒนาอุตสาหกรรมเสมอ จากความลำบากยากแค้นถูกเอารัดเอาเปรียบจากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่น จากนายจ้างหรือนายทุน กลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ กันออกไป เช่นการให้เกิดมีสวัสดิการแห่งรัฐในด้านการศึกษา ในเรื่องสุขภาพ เป็นต้น เพื่อเป็นการยกระดับฐานะทางสังคมของผู้ใช้แรงงาน สำหรับประเทศไทยนั้นในบริบทเศรษฐกิจของประเทศไทยเอื้อต่อคนกลุ่มเล็กแต่มีผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่ในลักษณะรายกระจุกจนกระจายทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำขึ้นในสังคมจากเหตุการณ์ที่เราต้องประสบกับปัญหาทั้งเศรษฐกิจภายในประเทศทำให้เกิดความสูญเสียในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศอย่างมากมาจนเกิดการเลิกจ้าง หรือการลดขนาดขององค์กรลงมีการลดค่าจ้างเงินเดือน ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัจเจกจนไม่มีเวลาที่จะไปสนใจเรื่องของสหภาพและการมีทัศนคติเชิงลบต่อสหภาพเพราะมองว่าไม่มีความสามารถที่จะปกป้องตนเองได้ และการถูกลงโทษด้วยการตัด GSP จากสหรัฐอเมริกา รวมถึงมาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจจากประเทศในแถบยุโรปจากปัญหาในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยไม่ยอมไปลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 และความแตกแยกของคนในสังคมไทยที่แบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายจนไม่สามารถจะปรองดองกันได้ซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มองว่าผู้ใช้แรงงานเป็นกลไกสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าประเทศทั้ง 3 จะพบว่ามุมที่มีต่อกลุ่มแรงงานจะมองว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นฟันเฟืองชิ้นใหญ่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเป็นตัวกำหนดอุปสงค์อุปทานของตลาดจึงให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้ใช้แรงงานด้วยการจัดให้มีสวัสดิการเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

4.7 ปัจจัยทางด้านมวลชนที่เป็นฐาน

กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่รวมกันเป็นสหภาพและสหพันธ์ผู้ใช้แรงงานจะมีบทบาททางการเมืองเป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมืองในนามของกลุ่มอย่างชัดเจนจะให้การสนับสนุนและเป็นฐานมวลชนของพรรคการเมืองที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่ก่อตั้งจากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเพื่อไปแสดงบทบาทในระบบรัฐสภา สำหรับประเทศไทยนั้น การรวมกลุ่มไม่มีความเข้มแข็งจากปัญหาความแตกแยกในสังคมไทยทำให้ไม่เกิดการรวมกลุ่มที่มีลักษณะแน่นแฟ้นและมีพลังมากพอที่จะเข้าไปเป็นฐานสนับสนุนให้พรรคการเมืองใดได้รับชัยชนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ประเทศไทยมีสภาองค์การลูกจ้างถึง 15 แห่งจึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นเอกภาพของกลุ่มผู้ใช้แรงงานของไทยแยกเป็นกลุ่มไครกลุ่มมันการมีทัศนคติในเชิงลบที่มีต่อสหภาพและการไม่ยอมรับในตัวผู้นำ รัฐมักเข้าไปแทรกแซงและควบคุมการดำเนินกิจการของสหภาพทำให้ขาดอิสระในการทำงานและเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้นำอยู่เสมอ ในส่วนของพรรคการเมืองเองก็มักจะทำให้ความสำคัญกับผู้นำเน้นการเลือกตั้งเพื่อช่วงชิงการเข้าไปมีอำนาจบริหารปกครองประเทศโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับมวลชนเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่มีกลุ่มผลประโยชน์เป็นฐานของพรรค ซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีมวลชนเป็นฐานราก ดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าประเทศทั้ง 3 นั้นกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานมีการรวมกลุ่มกันเป็นสหภาพและสหพันธ์ผู้ใช้แรงงานจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองเป็นผู้ให้การสนับสนุนเป็นฐานมวลชนที่มีความเข้มแข็งของพรรคการเมืองในนามของกลุ่มอย่างชัดเจนจะยึดตามอุดมการณ์แนวคิดที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มเพื่อเข้าไปเป็นตัวแทนทำหน้าที่ในรัฐสภาเพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพให้กับกลุ่มและกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ

4.8 ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครอง

สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะต้องได้รับการรับรองและคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน ในประเทศพัฒนาทั้งหลายให้การรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตาม ILO และหลักกฎหมายที่มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 เกี่ยวกับการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมรวมถึงผู้ใช้แรงงาน เพราะถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ละเมิดได้ต้องให้การยอมรับสำหรับประเทศไทยนั้นแม้ว่าจะมีรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ที่รับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของคนทำงาน แต่กลับกำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพ มีการแทรกแซงจากภาครัฐในการจัดตั้ง การดำเนินงาน จนถึงการยุบเลิกในการรวมกลุ่มจะมีการแบ่งแยกสหภาพแรงงานเอกชน สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจและสหภาพแรงงานข้าราชการออกจากกันอย่างเด็ดขาดอีกทั้งประเทศไทยไม่ได้ไปลงสัตยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 จึงทำให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มมีปัญหาและอุปสรรคอย่าง

มากซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีกฎหมายที่เป็นประชาธิปไตย ดังเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าประเทศทั้ง 3 ที่มีกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน ที่ความเข้มแข็งและเข้าไปมีบทบาททางการเมืองหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อสะท้อนความต้องการ ที่เป็นผลประโยชน์ของกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม ได้นั้น ล้วนแต่เป็นผลที่มาจาก การที่มีกฎหมายรับรอง และคุ้มครองเสรีภาพการรวมกลุ่มและแรงงานที่เปิดกว้าง และมีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดให้อำนาจรัฐ เข้าไปแทรกแซงการใช้สิทธิเสรีภาพทางด้านแรงงานของคณาทำงานน้อยมาก ทำให้การรวมกลุ่มมี การพัฒนาและขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง ตลอดจนมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เหล่านี้ ส่งผลให้กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทางด้านแรงงานมีคุณแห่งอำนาจในการเจรจาเรียกร้อง และต่อรองผลประโยชน์ของกลุ่มกับกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่น ๆ ได้อย่างทัดเทียมกัน อันนำไปสู่การกำหนดนโยบายรัฐและกฎหมายหมายที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของกลุ่ม จึงสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่จะพัฒนาไปสู่ ระบบพรรคการเมืองมีด้วยกันทั้งสิ้น 8 ปัจจัย คือ

- 1) ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 2) ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์
- 3) ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง
- 4) ปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานของกลุ่มเกี่ยวกับทางการเมือง
- 5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี
- 6) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 7) ปัจจัยทางด้านมวลชนที่เป็นฐาน
- 8) ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครอง